

Bezpečná komunikace, informační bezpečnost

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Obsah

Bezpečná komunikace, informační bezpečnost	1
1 Vzdělávací program a jeho pojetí	3
1.1 Základní údaje	3
1.2 Anotace programu.....	4
1.3 Cíl programu	4
1.4 Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu.....	4
1.5 Forma	5
1.6 Hodinová dotace	5
1.7 Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny.....	5
1.8 Metody a způsoby realizace	5
1.9 Obsah – přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace	6
1.10 Materiální a technické zabezpečení	7
1.11 Plánované místo konání	8
Okresní soud v Ostravě, U Soudu 6187/4, 708 82 Ostrava-Poruba: soudní síň.....	8
1.12 Způsob realizace programu v období po ukončení projektu.....	8
1.13 Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu	9
1.14 Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití.....	9
2 Podrobně rozpracovaný obsah programu.....	11
2.1 Tematický blok č. 1 (Právní příručka pro každého žáka) – Slezské gymnázium v Opavě, 10 hodin (10 x 45 minut)	11
2.2 Tematický blok č. 2 (Základní orientace žáka v oblasti trestního práva) – Okresní soud v Ostravě a Slezské gymnázium v Opavě – 6 h (6 x 45 minut).....	20
3 Metodická část	28
3.1 Metodický blok č. 1 (Právní příručka pro každého žáka) – Slezské gymnázium v Opavě - 10 h (10 x 45 minut)	30
3.2 Metodický blok č. 2 (Základní orientace žáka v oblasti trestního práva) – Okresní soud v Ostravě a Slezské gymnázium v Opavě – 6 h (6 x 45 minut).....	39
4 Příloha č. 1 – Soubor materiálů pro realizaci programu.....	48
5 Příloha č. 2 – Soubor metodických materiálů	49
6 Příloha č. 3 – Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi	50
7 Příloha č. 4 - Odborné a didaktické posudky programu	51
8 Příloha č. 5 - Doklad o provedení nabídky ke zveřejnění programu	52
9 Nepovinné přílohy	53

1 Vzdělávací program a jeho pojetí

1.1 Základní údaje

Výzva	Budování kapacit pro rozvoj škol II
Název a reg. číslo projektu	Informace pro rozvoj demokratické společnosti reg. č. CZ.02.3.68/0.0/.0.0/16_032/0008181
Název programu	Bezpečná komunikace, informační bezpečnost
Název vzdělávací instituce	České vysoké učení technické v Praze
Adresa vzdělávací instituce a webová stránka	Zikova 4, Praha 6 – Dejvice, 160 00, www.cvut.cz
Kontaktní osoba	Dr.h.c.prof.Dr.Ing. Václav Liška, LL.M., MBA, E.O.R.C.
Datum vzniku finální verze programu	20. 10. 2019
Číslo povinně volitelné aktivity výzvy	7
Forma programu	prezenční
Cílová skupina	žáci SŠ maturitních oborů a gymnázií
Délka programu	16 hodin
Zaměření programu (tematická oblast, obor apod.)	Podpora digitálního občanství, programy pro pedagogické pracovníky a žáky zaměřené na rozvoj digitálních občanských kompetencí: digitální a intelektuální práva a povinnosti, digitální bezpečnost a ochranu údajů, digitální právo a etiku, prevenci kyberšikany.
Tvůrci programu	JUDr. et Mgr. Pavla Voříšková (Sýkorová), Ph.D
Odborný garant programu	Dr.h.c.prof.Dr.Ing. Václav Liška, LL.M., MBA, E.O.R.C.

Odborní posuzovatelé	prof. PhDr. MILOŠ ZELENKA, DrSc. Mgr. Jaroslav Liška
Specifický program pro žáky se SVP (ano x ne)	ne

1.2 Anotace programu

Program Bezpečná komunikace, informační bezpečnost je vymyšlen tak, aby co nejvíce přiblížil žákům středních škol a gymnázií právní oblasti, které se jich bezprostředně týkají a aby se v nich uměli zorientovat. Je zjištěno, že žáci středních škol a gymnázií sice mají jakési povědomí o tom, jak je ne/bezpečné komunikovat přes sociální sítě, ale již se mnohdy neorientují v právních otázkách každodenního života.

Není výjimkou, že někteří žáci již na střední škole či gymnáziu předčasně opouštějí rodinná hnízda, hledají si práci a také byt k nájmu. Jejich informovanost o bezpečném uspořádání jejich životních situací je však velmi nízká. Proto se nabízí jim zprostředkovat základní právní znalosti ohledně občanského, a zvláště pak také pracovního práva tak, aby nebyli jednak překvapeni z některých ustanovení smlouvy o nájmu bytu a smlouvy pracovní, případně dohod konaných mimo pracovní poměr, a zároveň aby někdo nezneužil jejich neznalosti a neinformovanosti.

Na jejich životní dráze je však mnohdy mohou čekat nástrahy při seznámení se se špatnými kamarády a s tím spojenou zkušeností s užitím návykových a omamných látek. I zde je třeba pamatovat na co nejvyšší bezpečnost komunikace nejen mezi žáky navzájem. Část tohoto programu je proto věnována i drogové problematice.

1.3 Cíl programu

Hlavním cílem programu je vzdělání žáků v oblasti občanského práva, tedy seznámení žáků s termíny jako je svéprávnost, s možnostmi podnikání, s vysvětlením otázek ve vztahu k nájmu, dále vzdělání žáků v oblasti pracovního práva, tedy osvojení si a zapamatování si základních obsahových náležitostí pracovní smlouvy a nakonec seznámení žáků se správním a trestním právem tak, aby ve všech těchto shora zmíněných oblastech práva, které se jich každodenně dotýkají, získali základní orientaci, a to nejen pro další vzdělávání, ale především do života.

Cílem tohoto programu je snaha naučit žáky předcházet krizovým právním situacím každodenního života a ochránit bezpečnost žáků zvýšením informovanosti o jejich právech a povinnostech.

1.4 Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu

Mezi klíčové kompetence patří schopnost zorientovat se v právu, a to zejména v občanském právu a pak okrajově také ve správním a trestním právu. Žáci si tuto kompetenci osvojí prostřednictvím získání základních teoretických znalostí a jejich prověření v praxi. Žákům bude kupříkladu vysvětleno, jaké listiny potřebují k zahájení podnikání. Dále se naučí se, jak má být správně napsána smlouva o nájmu a smlouva pracovní.

Další klíčovou kompetencí pak je naučení se vedení soudního sporu, což představuje sociální kompetenci. Žáci se zúčastní reálného soudního jednání, přičemž posléze si žáci nabyté vědomosti

ověří cestou vedení vlastního simulovaného soudního jednání. Tato klíčová kompetence povede žáky k osvojení si dovednosti prezentace získaných dovedností před ostatními spolužáky ve třídě.

1.5 Forma

Tento program je připraven pro realizaci prezenční formou. Realizace programu je založena na efektivním propojení teoretické výuky – výukových hodin a přednášek a samostatné práce žáků v hodinách – s prohlubováním a rozšiřováním vědomostí prostřednictvím získávání odborných zkušeností při exkurzích a dílně. První vyučovací den bude výuka zahájena powerpointovou přednáškou. Žáci budou do přednášky aktivně zapojeni a budou pracovat skupinově. Následně každý žák bude pracovat s Pracovním sešitem k tématu ohledně nájmu a v týmu bude individuální práce zkontrolována. Dále se žáci seznámí se správním právem. Následovat bude workshop s personalistkou a žáci se dozví základní pojmy z pracovního práva. Nepůjde jen o frontální přednes, ale budou zapojeni do diskuse. Posléze povede svou přednášku člen Policie ČR ohledně trestního stíhání fyzických osob. Tato přednáška má za cíl působit na žáky preventivně a žáci se budou do přednášky aktivně zapojovat. Druhý vyučovací den je zaměřen na trestněprávní problematiku, kdy žáci pojedou na exkurzi soudního trestněprávního jednání. Poté si sami zahrají na soudce, státní zástupce, advokáty a obžalovaného během simulovaného soudního jednání.

1.6 Hodinová dotace

Celková čistá časová dotace programu je 16 hodin. V této časové dotaci není započítán přesun z místa na místo, tj. přesun na exkurzi na soud. Časová dotace programu se skládá z:

- 6 hodin (6 x 45 minut) – teoretická výuka
- 6 hodin (6 x 45 minut) – exkurze
- 4 hodiny (4 x 45 minut) – dílna

1.7 Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny

15 žáků maturitních oborů SŠ a gymnázií. Ověření programu proběhlo s 15 žáky septimy a oktávy Slezského gymnázia v Opavě, Zámecký okruh 848/29, Předměstí, 746 01 Opava. Program může být realizován i při větším počtu žáků (30 žáků, resp. pro celou třídu). Pedagogický pracovník však musí předem počítat s tím, že soudní síň nemusí pojmut tolik žáků najednou a žáci tedy budou případně pro tuto exkurzi rozděleni na dvě skupiny. Program je zejména vhodný pro žáky, kteří přemýšlejí o studiu práva, nebo jsou humanitně zaměřeni.

1.8 Metody a způsoby realizace

V hodinách se uplatňuje kombinace různých výukových metod. Kromě klasických vyučovacích metod, jakými jsou zejména frontální výuka, vyprávění, monologické metody, zápisky do sešitu, se používají rovněž metody aktivizující, diskusní, řízený rozhovor a dialog, a heuristické metody. Nezbytnou a samozřejmou součástí výuky je využívání prezentace v PowerPointu, práce s Pracovním sešitem a s Manuálem (učebnicí).

Realizace programu je založena na efektivním propojení teoretické výuky – výukových hodin a přednášek a samostatné práce žáků v hodinách – s prohlubováním a rozšiřováním vědomostí prostřednictvím získávání odborných zkušeností při exkurzích a dílně. Způsob realizace je uvažován následovně:

- Na první hodině první části programu pedagog vtáhne žáky do soukromoprávní problematiky předpřipravenou powerpointovou přednáškou. Své získané teoretické znalosti si prověří kontrolou nájemní smlouvy. Následovat bude část zaměřená na hodnotové postoje žáků, kdy

se bude diskutovat problematika odpovědnosti žáka za spáchání přestupku. Aby byl program pro žáky co nejužitečnější v praxi, seznámí se dále nejen s možnostmi podnikání, ale také s možnostmi být zaměstnán na trhu práce.

- Pro přípravu žáka do budoucího života je v programu navržena přednáška personalistky, která žákům vysvětlí, na co si mají dát při pohovoru pozor, jak se mají obléknout, vyjadřovat, jak sepsat životopis a podobné rady do života.
- Druhá část tohoto programu je zaměřena na prevenci žáků před kriminalitou. Program počítá s přednáškou člena Policie ČR na téma přibližné věku žáků.
- Žáci se zúčastní soudního jednání zaměřeného na trestněprávní problematiku (exkurze: 2 h – 2 x 45 min v tematickém bloku č. 2).
- Své nabyté teoretické poznatky si žáci prověří při simulovaném soudním jednání (dílno: 4 h – 4 x 45 min v tematickém bloku č. 2), které si „profesionálně“ natočí na kameru nebo mobil.
-

1.9 Obsah – přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace

Tematický blok (Právní příručka pro každého žáka) č. 1–10 hodin, 1 hodina = 45 minut, celkem 10 x 45 minut, Slezské gymnázium v Opavě

Anotace tematického bloku č. 1:

Tento tematický blok je zaměřen tak, aby žáka z právního hlediska co nejvíce připravil do života. Žák se tak dozví, jak se právo vůbec dělí a že nejčastěji se v životě bude setkávat s právem občanským. V dnešní době mnoho mladých lidí bydlí v nájmu, protože jednak jsou byty určené k prodeji velmi drahé, kdy mladý člověk si na něho ještě nemohl vydělat a kdy může vyzkoušet, jaký druh bydlení mu vlastně vyhovuje – zda bydlení v domě, či bytě. Žáci budou pracovat s nájemní smlouvou a naučí se, na co si v ní mají dát pozor. Dále bude žákům srozumitelným způsobem vysvětleno, že pořádání večírků v domě rodičů v pozdních večerních hodinách nemusí být z pohledu práva v pořádku a dále že jízda načerno v městské hromadné dopravě pro ně může znamenat pozdější vymáhání pokuty. Dále se v tomto bloku seznámí s pracovním právem a část bude věnována ke konci bloku také prevenci kriminality.

Téma č. 1 – Vybrané kapitoly občanského práva, 2 hodiny = 2 x 45 minut, Slezské gymnázium v Opavě

Toto téma je věnováno základům občanského práva. Během powerpointové přednášky se žáci dozví, co všechno upravuje zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a že v roce 2014, kdy vstoupil v účinnost, přinesl oproti předchozí právní úpravě velké změny. Bylo totiž zažité, že existuje samostatný zákon o rodině, který byl právě vstupem tohoto občanského zákoníku v účinnost zrušen a problematika rodinného práva byla vtažena do tohoto nového kodexu. Dále se žáci dozví, že tento kodex upravuje základní smluvní typy, mezi něž se řadí i smlouva o nájmu. Na základě nabytých teoretických znalostí si žáci sami zahrají na advokáty a jednu takovou nájemní smlouvu si zkusí opravit.

Téma č. 2 – Vybrané kapitoly správního práva, 1 hodina = 45 minut, Slezské gymnázium v Opavě

Toto téma je zaměřeno preventivně tak, aby si žáci uvědomili svou odpovědnost za pořádání hlasitých party v domě či bytě svých rodičů bez jejich přítomnosti a aby si uvědomili, jaká jim plyne odpovědnost za černou jízdu v městské hromadné dopravě.

Téma č. 3 – Možnosti podnikání žáků, 1 hodina = 45 minut, Slezské gymnázium v Opavě

Toto téma se věnuje problematice nabytí svéprávnosti před 18. rokem věku a s tím spojenou možností podnikání žáků. Žáci budou seznámeni s reálnými dokumenty, které k podnikání potřebují a dozví se, co všechno si k tomu musí zařídit.

Téma č. 4 – Základy pracovního práva, 4 hodiny, 1 hodina = 45 minut, 2 hodiny – exkurze a 2 hodiny – teoretická výuka, celkem 4 x 45 minut Slezské gymnázium v Opavě

Pozvaná personalistka nejprve žákům ozřejmí, jak funguje pracovní inzerce, jak má vypadat jejich životopis, jak mají před personalistkou vystupovat, co si mají na pohovor obléci apod. Poté bude následovat výuka vybraných částí pracovního práva, kdy se žáci mimo jiné dozví, jako jsou povinné obsahové náležitosti pracovní smlouvy.

Téma č. 5 – Prevence před kriminalitou, 2 hodiny = 2 x 45 minut – exkurze, Slezské gymnázium v Opavě

Člen Policie ČR přijde žákům srozumitelnou cestou přednášet, jak se chovat, aby se žák nedostal do problémů s Policií ČR. Toto téma je tak vybráno jako prevence kriminality žáků.

Tematický blok (Základní orientace žáka v oblasti trestního práva) č. 2–6 hodin, 1 hodina = 45 minut, celkem 6 x 45 minut, Okresní soud v Ostravě a Slezské gymnázium v Opavě

Anotace tematického bloku č. 2:

Tento tematický blok je zaměřen na trestněprávní problematiku. Žáci se nejprve pojedou podívat na exkurzi vybraného soudního jednání zaměřeného na trestněprávní problematiku a posléze si ve třídě na základě nabytých znalostí z reálného soudního jednání zkusí zrealizovat své vlastní simulované soudní jednání.

Téma č. 1 – Reálné soudní jednání, 2 hodiny = 2 x 45 minut – exkurze, Okresní soud v Ostravě

Pedagog vybere soudní jednání zaměřené na trestněprávní problematiku. Může jít o jakýkoli okresní soud v České republice, ale není vyloučeno, aby byl vybrán i krajský soud, kde je řešena složitější a vážnější trestněprávní problematika.

Téma č. 2 – Simulované soudní jednání, 4 hodiny = 4 x 45 minut – dílna, Slezské gymnázium v Opavě

Žáci si na základě dovednosti pozornosti zkusí během reálného soudního jednání zapamatovat, jak probíhalo, tzn. kdy přišel do soudní síně obviněný, na které straně od soudce seděl státní zástupce a na které obhájce. Žáci svou třídu promění v soudní síň, dostanou předem sepsaný případ, dle kterého si vyzkoušejí zahrát na soudce, státního zástupce, obhájce a obviněného a budou se snažit navrhnout obviněnému za prokázanou vinu trest. Ke všemu jim bude nápomocen pedagog a teoretická výuka jim bude zajištěna prostřednictvím Manuálu.

1.10 Materiální a technické zabezpečení

Při teoretické výuce jsou používány počítače nebo tablety, dataprojektor, bílá tabule (whiteboard), popisovače, tabule a křídly, telefony pro pořízení fotografií, nahrávací zařízení (není nutné profesionální vybavení jako je kamera, ale postačí mobil pro natáčení videa – simulovaného soudního jednání). Nutný je přístup k internetu. Při exkurzích a dílně je k dispozici materiální a technické zázemí příslušných pracovišť.

1.11 Plánované místo konání

Ověření se uskutečnilo na níže uvedených místech. Pro další příjemce navrhujeme využít pro realizaci programu i jiná místa, program není vázán na Opavu a Ostravu (Okresní soud v Ostravě) - viz další bod 1.12.

Slezské Gymnázium Opava, Zámecký okruh 848/29, 746 01 Opava: učebna vybavená počítačem s přístupem na internet, dataprojektorem, tabulí, whiteboardem, popisovačem a křídly, tablety pro žáky.

Okresní soud v Ostravě, U Soudu 6187/4, 708 82 Ostrava-Poruba: soudní síň.

1.12 Způsob realizace programu v období po ukončení projektu

Celý program ve stávající podobě lze (bez jakýchkoliv úprav) využít ve výuce v rámci předmětů: Společenské vědy, Společenské vědy – právo, Občanská nauka apod. Program může být použit rovněž i jako součást volitelné výuky společenskovedního zaměření, nebo v rámci zájmových kroužků. Do výuky je možné jej zařadit v navržené struktuře, tj. 6 hodin (6 x 45 minut) teoretické výuky a 10 hodin (10 x 45 minut) získávání praktických dovedností a zkušeností při exkurzích a dílně. Exkurze a dílna se přitom samozřejmě nemusí uskutečnit ani v Opavě ani v Ostravě.

Místo exkurze na soudní jednání na Okresním soudě v Ostravě lze zvolit libovolný soud se zaměřením soudního jednání na trestněprávní problematiku. Dílna se může konat v jakékoli místnosti s připojením k internetu a vybavenou tablety pro žáky. Studijní materiály, které byly v rámci programu vytvořeny, lze používat i mimo program ve společenskovedních předmětech – Základy společenských věd, Občanská nauka, Základy práva atd.: Pracovní sešit k procvičování a upevňování učiva, Manuál (učebnici) jako základní studijní materiál, ale rovněž i pro rozšiřování, upevňování a procvičování učiva. S Pracovním sešitem mohou žáci pracovat v hodinách jednotlivě nebo ve dvojicích či větších skupinách.

1.13 Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu

Počet realizátorů/lektorů:

Položka		Předpokládané náklady
Celkové náklady na realizátory/lektory		7 600 Kč
z toho	<i>Hodinová odměna pro 1 realizátora/ lektora včetně odvodů á 16 hod, tj.</i>	350 Kč
	<i>Ubytování realizátorů/lektorů</i>	0 Kč
	<i>Stravování a doprava realizátorů/lektorů</i>	2000 Kč
Náklady na zajištění prostor		5 000 Kč
Ubytování, stravování a doprava účastníků		3 000 Kč
z toho	<i>Doprava účastníků</i>	3 000 Kč
	<i>Stravování a ubytování účastníků</i>	0 Kč
Náklady na učební texty		5 400 Kč
z toho	<i>Příprava, překlad, autorská práva apod.</i>	0 Kč
	<i>Rozmnožení textů – počet stran: 120 stránek á 15 studentů á 3 Kč/stránka</i>	5 400 Kč
Režijní náklady		2 000 Kč
z toho	<i>Stravné a doprava organizátorů</i>	0 Kč
	<i>Ubytování organizátorů</i>	0 Kč
	<i>Poštovné, telefony</i>	0 Kč
	<i>Doprava a pronájem techniky</i>	0 Kč
	<i>Propagace</i>	1 000 Kč
	<i>Ostatní náklady</i>	1 000 Kč
	<i>Odměna organizátorům</i>	0 Kč
Náklady celkem		23 000 Kč
Poplatek za 1 účastníka		1 533 Kč

1.14 Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití

Odkazy: <https://www.educatus.cz/>

heslo: Educatus-2020

www.rvp.cz - bude vloženo po schválení vzdělávacího programu.

Autorská díla vzniklá v rámci tohoto projektu IRDS jsou veřejnosti k dispozici pod licencí Creative Commons 4.0, ve variantě BY-SA, tedy: Uveďte původ–Zachovejte licenci, dostupná zde: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.cs>

Grafik bude ve všech materiálech používat toto logo:

Fotografie, které jsou součástí předkládaných materiálů a na kterých jsou vyobrazeni žáci, pedagogičtí pracovníci a další účastníci ověřování programu, jsou autorskými díly tvůrců programu a s ohledem na ochranu osobnosti účastníků programu, není možné je dále užít bez souhlasu tvůrců programu a zároveň bez souhlasu těchto vyobrazených účastníků programu. Jinými slovy se na ně nevztahuje shora uvedená licence Creative Commons 4.0, ve variantě BY-SA. Veškeré snímky žáků a spolupracujících odpovídají GDPR.

Veškeré materiály a informace použité pro tvorbu všech materiálů související s tímto programem jsou uvedené níže. Veškerý obrazový materiál a jednotlivé citace (plné i částečné) pro projekt poskytli autoři a tvůrci jednotlivých materiálů uvedených u jednotlivých výstupů a podléhají tak autorským právům.

Pokud není uvedeno jinak, jsou v celém programu včetně příloh použita díla autorského týmu (fotografie, obrázky, grafy, schémata apod.) a informace a obrazové materiály z volných databází jako pixabay apod.

Použitá literatura k vzdělávacímu programu – souhrnný přehled:

Horáková J. Základy práva pro neprávnický. Praha, INFORMATORIUM 2015.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

2 Podrobně rozpracovaný obsah programu

Dále uvádíme konkretizaci jednotlivých hodin programu a jejich podrobný obsah. Při ověření programu byly využívány připravené učební materiály: Pracovní sešit a Manuál, tj. učebnice. Tyto materiály představují samotný podrobně rozpracovaný obsah programu. Předpokládá se, že i další příjemci – realizátoři programu budou při práci používat tyto připravené učební texty a materiály.

Odkaz na Pracovní sešit:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/3.4_Pracovni_sesit.pdf

Pracovní sešit lze používat ve všech výukových hodinách. Zejména se hodí pro Tematický blok č. 1 Právní příručka pro každého žáka, Téma č. 1 Vybrané kapitoly občanského práva (viz část 2.1.1), Téma č. 2 Vybrané kapitoly správního práva (viz část 2.1.2), Téma č. 3 Možnosti podnikání žáků (viz část 2.1.3) a Téma č. 4 Základy pracovního práva (viz část 2.1.4).

Odkaz na Manuál (učebnici):

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/3.5_Manual.pdf

Manuál je navržen zejména pro celý Tematický blok č. 2 a v Tematickém bloku č. 1 pro Téma č. 5.

Všechny učební materiály, které jsou dostupné pod výše uvedenými odkazy, mohou být využívány nejenom dalšími příjemci programu v rámci jeho další realizace po ověření, ale rovněž jako doplňující učební texty ve společenskovědních předmětech na gymnáziích a středních odborných školách.

Odkaz na tři pracovní listy:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/3.2_Pracovni_listy.pdf

Odkazy na všechny učební texty jsou také v části 4 Příloha č. 1 Soubor materiálů pro realizaci programu. V rámci podrobného popisu obsahu jednotlivých hodin tedy nebudeme odkazy na tyto materiály uvádět.

Kromě shora uvedených učebních materiálů byla pro ověření i další realizátory programu připravená powerpointová prezentace jako výuková opora pro Tematický blok č. 1, Téma č. 1. Odkaz na tuto prezentaci je uveden níže, v části 2.1.1, a rovněž v části 5 Příloha č. 2 Soubor metodických materiálů.

2.1 Tematický blok č. 1 (Právní příručka pro každého žáka) – Slezské gymnázium v Opavě, 10 hodin (10 x 45 minut)

2.1.1 Téma č. 1 (Vybrané kapitoly občanského práva) – Slezské gymnázium v Opavě, 2 hodiny (2 x 45 minut)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Realizace programu je založena na efektivním propojení teoretické výuky - výukových hodin a přednášek a samostatné práce žáků v hodinách - s prohlubováním a rozšiřováním vědomostí prostřednictvím získávání odborných zkušeností při exkurzích a dílně. Východiskem teoretické výuky je správné vymezení klíčových pojmů: soukromé právo, veřejné právo, občanské právo, základní zásady,

svéprávnost, rodinné záležitosti, smluvní právo, smlouva o nájmu, správní právo, pracovní právo, trestní právo, pachatel, obviněný, obžalovaný, státní zástupce, obhájce.

Tento tematický blok č. 1 (Právní příručka pro každého žáka) je zaměřen tak, aby žáka z právního hlediska co nejvíce připravil do života. Žák se tak dozví, jak se právo vůbec dělí a že nejčastěji se v životě bude setkávat s právem občanským. V dnešní době mnoho mladých lidí bydlí v nájmu, protože jednak jsou byty určené k prodeji velmi drahé, kdy mladý člověk si na něho ještě nemohl vydělat a kdy může vyzkoušet, jaký druh bydlení mu vlastně vyhovuje – zda bydlení v domě, či bytě. Žáci budou pracovat s nájemní smlouvou a naučí se, na co si v ní mají dát pozor. Dále bude žákům srozumitelným způsobem vysvětleno, že pořádání večírků v domě rodičů v pozdních večerních hodinách nemusí být z pohledu práva v pořádku a že jízda načerno v městské hromadné dopravě pro ně může znamenat pozdější vymáhání pokuty. Dále se v tomto bloku seznámí s pracovním právem a ke konci bloku část bude věnována také prevenci kriminality.

Téma č. 1 (Vybrané kapitoly občanského práva) je zahájeno powerpointovou přednáškou, do které se budou žáci zapojovat a aktivně odpovídat dotazy školitele.

Další část bude zaměřena na smluvní právo, a to konkrétně na smlouvu o nájmu bytu a domu. Žáci se budou snažit porozumět právnímu textu, když se budou snažit společně s pedagogickým pracovníkem opravit smlouvu o nájmu bytu a domu. Tato část bloku bude realizována velice prakticky a žáci si odnesou do života znalosti, které se jim jistě budou jednou hodit.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod: jsou to jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní a komplexní.

Klasické metody: frontální výuka, vyprávění, monologická metoda, zápisy do sešitu, práce s Pracovním sešitem, práce s právním textem (zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník).

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, heuristické metody, edukační hra.

Komplexní metody: samostatná práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky

Dotazník Bezpečná komunikace, informační bezpečnost „Co vím“, Pracovní sešit (kapitola II.1.), psací potřeby a papír, na němž si budou studenti činit poznámky z powerpointové přednášky přednesené pedagogickým pracovníkem, tablety (pro případné vyhledání zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku).

Podrobně rozpracovaný obsah

Nejdříve jsou žáci seznámeni s obsahem a cíli projektu Informace pro rozvoj demokratické společnosti IRDS.

Na první hodině po úvodu, jak uvedeno shora, vyplní žáci vstupní Dotazník Bezpečná komunikace, informační bezpečnost „Co vím“. Dotazník použitý při ověření projektu, je uveden ve 3. Metodické části, v rámci metodického bloku č. 1 (část 3.1). Vyplnění Dotazníku Bezpečná komunikace, informační bezpečnost „Co vím“ bylo součástí ověření programu Bezpečná komunikace, informační bezpečnost. Doporučuje se pro další příjemce programu, aby Dotazník Bezpečná komunikace, informační bezpečnost „Co vím“ rozdali žákům na první a poslední hodině (16. hodině) a odpovědi z obou hodin porovnali. Tím získají cenné informace o tom, co se žáci díky programu nového naučili.

Potom následuje vlastní výuka. Toto téma je věnováno základům občanského práva. Pedagogický pracovník zahájí hodinu tím, že odprezentuje předpřipravenou .ppt přednášku. Žáci se z powerpointové prezentace dozví, co všechno upravuje zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a že v roce 2014, kdy vstoupil v účinnost, přinesl oproti předchozí právní úpravě velké změny. Bylo totiž zažité, že existuje samostatný zákon o rodině, který byl právě vstupem tohoto občanského zákoníku v účinnost zrušen a problematika rodinného práva byla vtažena do tohoto nového kodexu. Dále se žáci dozví, že tento kodex upravuje základní smluvní typy, mezi něž se řadí i smlouva o nájmu.

Žáci budou na základě této odprezentované přednášky pracovat individuálně s Pracovním sešitem. Nalistují si kapitolu II.1. Nájem na str. 14-15, kde si každý žák sám vyplní křížovku. Touto hravou cestou se žáci naučí aktivně použít získané teoretické znalosti.

Odkaz na powerpointovou prezentaci Vybrané kapitoly občanského práva zaměřené pro středoškoláky – výukovou oporu k výuce v této hodině:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/3.6_Prezentace.pdf

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Druhá hodina navazuje na první hodinu problematikou smlouvy o nájmu bytu a domu. Na základě nabytých teoretických znalostí si žáci sami zahrají na advokáty a jednu takovou nájemní smlouvu si zkusí společně s pedagogickým pracovníkem opravit.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod. Použity jsou jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní, a komplexní.

Klasické metody: práce s Pracovním sešitem (kapitola II.2. a II.3.), práce s právním textem (zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník).

Metody aktivizující, diskusní: heuristické metody, edukační hra.

Komplexní metody: skupinová (týmová) práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky

Papír, psací potřeby, tablety (pro případné vyhledání zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku a jiné potřebné literatury či soudní rozhodnutí volně dostupná na internetu, např.: nsoud.cz – rozhodnutí Nejvyššího soudu, nalus.usoud.cz – rozhodnutí Ústavního soudu).

Podrobně rozpracovaný obsah

Žáci si v Pracovním sešitě nalistují kapitolu II.2. Nájem, v níž si přečtou úvod a dále vzor smlouvy o nájmu. Žáci si následně zahrají na advokáty, kdy budou tuto smlouvu sepsanou v kapitole II.3. společně s pedagogickým pracovníkem opravovat. Tato příprava je skvěle připraví do života, neboť s nájemní smlouvou se zcela určitě ještě někdy v životě setkají. Nehledě na to, že někteří žáci chtějí již v tomto věku sami bydlet, a proto je třeba, aby byli těmito vědomostmi vybaveni.

Shrnující otázky v závěru hodiny by mohly být následující: Jak byste ve třech větách shrnuli učivo z této hodiny? Která část vám přišla nejméně pochopitelná a nejsložitější?

2.1.2 Téma č. 2 (Vybrané kapitoly správního práva) – Slezské gymnázium v Opavě, 1 hodina (45 minut)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Toto téma je zaměřeno preventivně tak, aby si žáci uvědomili svou odpovědnost za pořádání hlasitých party v domě či bytě svých rodičů bez jejich přítomnosti a aby si uvědomili, jaká jim plyne odpovědnost za černou jízdu v městské hromadné dopravě.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod: jsou to jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní a komplexní.

Klasické metody: práce s Pracovním sešitem, zápisy do sešitu.

Metody aktivizující, diskusní: hodnotová diskuse, řízený rozhovor a dialog, heuristické metody.

Komplexní metody: skupinová práce žáků, kritické myšlení, naučit se schopnosti právní argumentace.

Pomůcky

Papír a psací potřeby, Pracovní sešit (kapitola IV.1.), tablety (pro případné vyhledání literatury či soudních rozhodnutí volně dostupných na internetu, např.: nsoud.cz – rozhodnutí Nejvyššího soudu, nssoud.cz – rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, nalus.usoud.cz – rozhodnutí Ústavního soudu).

Podrobně rozpracovaný obsah

Pedagogický pracovník rozdá žákům Pracovní sešit, kde si žáci nalistují kapitolu IV.1. Správní právo. Každý žák si sám přečte úvodní text ke správnímu právu a následovat bude hodnotová diskuse řízená pedagogickým pracovníkem. Téma je vybráno vhodně tak, že se žáků týká, neboť jde o pořádání večírků v domě nebo bytě rodičů bez jejich přítomnosti. Žáci budou hodnotit, zda je takové pořádání bez souhlasu rodičů v pořádku, do kdy mohou večírek pořádát a jak si mají počínat, když jejich kamarád nebo spolužák v domě nebo bytě rodičů něco zničí. Dále bude vedena diskuse k jízdě načerno v městské hromadné dopravě. Žáci se dozví, že takové jednání zcela určitě není v pořádku a že mohou být za takové jednání sankcionováni a může být jejich nezaplacení pokuty později vymáháno.

2.1.3 Téma č. 3 (Možnosti podnikání žáků) – Slezské gymnázium v Opavě, 1 hodina (45 minut)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Toto téma se věnuje problematice nabytí svéprávnosti před 18. rokem věku a s tím spjatou možností podnikání žáků. Žáci budou seznámeni s reálnými dokumenty, které k podnikání potřebují a dozví se, co všechno si k započetí podnikání musí zařídit. Toto téma je zaměřeno všestranně, a to jak do občanského a obchodního práva, tak do práva správního.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod: jsou to jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní a komplexní.

Klasické metody: frontální přednes, vyprávění, zápisy do sešitu.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, heuristické metody.

Komplexní metody: skupinová práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky

Papír a psací potřeby.

Podrobně rozpracovaný obsah

Pedagogický pracovník přednese žákům vysokoškolskou přednášku (na kterou se připraví z kapitoly I. v Pracovním sešitě). Ta bude zaměřena na problematiku právní osobnosti a svéprávnosti. Člověk se stává plně svéprávným dovršením 18. roku věku, ale může se tak stát i dříve, a to tzv. emancipací. Podmínky emancipace vyplývají ze zákona č. 89/2012 Sb. Pedagogický pracovník dále žáky seznámí s možnostmi práce, tedy kdy může žák pracovat na základě pracovní smlouvy, či pracovních dohod mimo pracovní poměr (dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti), nebo kdy může podnikat (jako OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná). Pedagogický pracovník žáky seznámí s dokumenty, které budou potřebovat k tomu, aby mohli sami podnikat.

2.1.4 Téma č. 4 (Základy pracovního práva) – Slezské gymnázium v Opavě, 4 hodiny (4 x 45 minut)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Toto téma je promyšleno tak, že je rozděleno na exkurzi do dvou vyučovacích hodin a na teoretickou výuku v dalších dvou vyučovacích hodinách. Nejprve pozvaná personalistka ve dvou vyučovacích hodinách žákům ozřejmí, jak funguje pracovní inzerce, jak má vypadat jejich životopis, jak mají před personalistkou vystupovat, co si mají na pohovor obléci apod. Druhá dvouhodinová, teoretická část bude realizována výukou vybraných částí pracovního práva, kdy se žáci mimo jiné dozví, jaké jsou povinné obsahové náležitosti pracovní smlouvy.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod: jsou to jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní a komplexní.

Klasické metody: frontální přednes, monologická výuka, vyprávění, zápisy do sešitu.

Metody aktivizující, diskusní: zapojení se žáků do přednesu.

Komplexní metody: skupinová práce žáků.

Pomůcky

Papír a psací potřeby.

Podrobně rozpracovaný obsah

Pedagogický pracovník představí žákům pozvanou personalistku (HR), která je seznámí se zaměřením své práce a s tím, kteří zaměstnavatelé potřebují tyto zaměstnance. Personalistka žákům ozřejmí vše, co se týče pracovních inzerátů, tj. jak na ně mají žáci reagovat, jak má vypadat jejich životopis nebo motivační dopis, jak se mají obléci na pohovor apod. Žáci se budou do přednesu aktivně zapojovat.

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Personalistka v této hodině seznámí žáky především s praktickými příklady inzerátů z praxe a zejména s reálnými životopisy. Na reálném životopise personalistka žákům vysvětlí, co by mělo v životopise stát, jak by měl být dlouhý, co do něho nepsat, a naopak s čím by se v něm měli žáci pochlubit. Tato část tedy bude více praktičtější, kdy žáci uvidí reálná CV, budou aktivnější, budou klást dotazy.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod: jsou to jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní a komplexní.

Klasické metody: vyprávění, zápisy do sešitu.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, hodnotová diskuse, heuristické metody.

Komplexní metody: skupinová práce žáků.

Pomůcky

Papír a psací potřeby.

Podrobně rozpracovaný obsah

Personalistka žákům představí reálné životopisy a motivační dopisy tak, aby na vlastní oči viděli, čeho by se měli vyvarovat tak, aby dostali vysněnou práci a na trhu práce uspěli. Žáci se budou aktivně

zapojovat, budou klást personalistce otázky a nad otázkami diskutovat. Tato exkurze by měla žákům pomoci s hledáním práce a s tím, aby byli do určité práce vybráni.

3. hodina

Forma a bližší popis realizace

Druhá teoretická dvouhodinová část bude navazovat na praktickou část personalistky, která žáky seznámí s tím, jak to chodí na trhu práce, kde práci hledat a jak na inzeráty reagovat. Pokud si však žáka nějaký zaměstnavatel vybere, měl by žák také vědět něco z pracovního práva. V této části se tak žák dozví, jaké se uzavírají smlouvy v pracovním právu, jaké jsou povinné obsahové náležitosti pracovní smlouvy a další praktické věci z pracovního práva.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod: jsou to jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní a komplexní.

Klasické metody: frontální přednes, monologická výuka, vyprávění, zápisy do sešitu, práce s právním textem a s Pracovním sešitem (kapitola III.).

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, hodnotová diskuse, heuristické metody.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, kritické myšlení, naučit se schopnosti právní argumentace.

Pomůcky

Papír a psací potřeby, Pracovní sešit (kapitola III.), tablety (pro případné vyhledání právních textů, zejména zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce).

Podrobně rozpracovaný obsah

Pedagogický pracovník vtáhne žáky do pracovního práva přednáškou (příprava z kapitoly III. Pracovního sešitu). Seznámí žáky s tím, jaký je rozdíl mezi dohodou o provedení práce, dohodou o pracovní činnosti a pracovní smlouvou. Dále jim sdělí, jaké jsou povinné obsahové náležitosti pracovní smlouvy a které by si měli žáci do budoucna zcela určitě zapamatovat. Bez toho by totiž byla jakákoli pracovní smlouva neplatná. Následně pedagogický pracovník rozdá žákům Pracovní sešit, kde si žáci nalistují kapitolu III.1. Pracovní smlouva a každý žák si sám přečte úvodní text.

4. hodina

Forma a bližší popis realizace

Čtvrtá hodina z bloku týkajícího se pracovního práva bude pokračovat hravou formou, neboť si žáci zahrají na advokáty a budou opravovat pracovní smlouvu.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod: jsou to jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní a komplexní.

Klasické metody: zápisy do sešitu, práce s textem a s Pracovním sešitem.

Metody aktivizující, diskusní: diskuse.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, edukační hra, kritické myšlení, naučit se schopnosti právní argumentace.

Pomůcky

Papír a psací potřeby, Pracovní sešit (kapitola III.1. a III.2.), tablety (pro případné vyhledání právních textů, zejména zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce).

Podrobně rozpracovaný obsah

Každý žák si sám v Pracovním sešitě (kapitola III.1.) přečte vzor pracovní smlouvy. Tento vzor však vykazuje některé chyby. Každý žák si může troufnout sám vzor pracovní smlouvy (kapitola III.2. Pracovního sešitu) opravit, ale společnou kontrolu budou dělat všichni společně s pedagogickým pracovníkem. Žáci si tímto způsobem zahrají na advokáty a budou hledat v pracovní smlouvě chyby. Taková získaná zkušenost se jim bude určitě jednou hodit v praxi.

2.1.5 Téma č. 5 (Prevence před kriminalitou) – Slezské gymnázium v Opavě, 2 hodiny (2 x 45 minut)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Člen Policie ČR (nebo případně obecní policie – podle toho se přizpůsobí obsah přednesu) přijde žákům srozumitelnou cestou přednášet, jak se chovat, aby se žák nedostal do problémů s Policií ČR. Toto téma je tak vybráno jako prevence kriminality žáků.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod: jsou to jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní a komplexní.

Klasické metody: frontální přednes, monologická výuka, zápisy do sešitu.

Metody aktivizující, diskusní: zapojení studentů do přednesu.

Komplexní metody: skupinová práce žáků.

Pomůcky

Papír a psací potřeby.

Podrobně rozpracovaný obsah

Pedagogický pracovník představí žákům člena Policie ČR (nebo případně člena městské – obecní policie), který žáky seznámí s tím, co je obsahem jeho práce. Poté žákům přednesu přednášku zaměřenou na prevenci před kriminalitou. Téma se může různit podle toho, na co se tento člen Policie ČR v praxi zaměřuje. Vhodné se jeví připravit přednášku na problematiku prevence před kriminalitou obecně, nebo prevence před drogovou kriminalitou, na problematiku prevence před kyberšikanou, nebo problematiku zneužití platební karty.

Člen Policie ČR především žáky provede tím, jak probíhá trestní řízení a zaměří se na přípravné řízení, tj. na prověřování a vyšetřování.

Člen obecní policie přednese přednášku zaměřenou na postihování kriminality ve městě.

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Druhá část přednášky člena Policie ČR by měla již být zaměřena praktičtěji, kdy člen Policie ČR žákům uvede některé případy z praxe a seznámí je kupříkladu s tím, jak se podává trestní oznámení, nebo jak probíhá výslech svědka apod.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod: jsou to jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní a komplexní.

Klasické metody: vyprávění.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, diskuse, heuristické metody.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky

Papír a psací potřeby, tablety (pro případné vyhledání právních textů).

Podrobně rozpracovaný obsah

Druhá část bude navazovat na teoretičtější část člena Policie ČR. Tato druhá část by měla již být zaměřena praktičtěji, kdy člen Policie ČR žákům uvede některé případy z praxe a seznámí je kupříkladu s tím, jak se podává trestní oznámení, nebo jak probíhá výslech svědka apod. Vždy půjde na domluvě pedagogického pracovníka s členem Policie ČR, na co bude téma zaměřeno, a to s ohledem na skupinu žáků a na specializaci člena Policie ČR. V této části budou žáci klást členovi Policie ČR dotazy a proběhne diskuse.

2.2 Tematický blok č. 2 (Základní orientace žáka v oblasti trestního práva) – Okresní soud v Ostravě a Slezské gymnázium v Opavě – 6 h (6 x 45 minut)

2.2.1 Téma č. 1 (Reálné soudní jednání) – Okresní soud v Ostravě, 2 h (2 x 45 minut)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Žáci navštíví soud. Soudní jednání bude vybráno tak, aby bylo zaměřeno na trestněprávní téma. Pedagogický pracovník by měl vybrat s pomocí soudce (předsedou senátu) takové jednání, aby šlo o hlavní líčení, neboť to bude pro žáky nejzajímavější.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod. Použity jsou jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní, a komplexní.

Klasické metody: naslouchání, zápisy do sešitu.

Komplexní metody: samostatná práce žáků, kritické myšlení.

Exkurze - účast na soudním jednání.

Pomůcky

Nejsou kladeny žádné nároky na pomůcky pro soudní jednání.

Podrobně rozpracovaný obsah

Tento tematický blok je zaměřen na trestněprávní problematiku. Žáci se nejprve pojedou podívat na exkurzi vybraného soudního jednání zaměřeného na trestněprávní problematiku a posléze si ve třídě na základě nabytých znalostí z reálného soudního jednání zkusí zrealizovat své vlastní simulované soudní jednání.

Pedagog vybere soudní jednání zaměřené na trestněprávní problematiku. Může jít o jakýkoli okresní soud v České republice, ale není vyloučeno, aby byl vybrán i krajský soud, kde je řešena složitější a vážnější trestněprávní problematika.

Během soudního jednání si mohou žáci činit poznámky. Vyžaduje se při náslechu soudního jednání pozornost žáka, a to s ohledem na to, že si pak žáci zahrají v simulovaném soudním jednání na právníky a měli by tedy vypořizovat, co která profese (soudce, obhájce, státního zástupce) obnáší.

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Soudní jednání zpravidla trvá na prvním stupni s ohledem na dokazování více než jednu hodinu. Není však možné s ohledem na různorodost trestněprávních kauz určit, jak dlouho bude takové jednání trvat.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod. Použity jsou jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní, a komplexní.

Klasické metody: naslouchání, zápisy do sešitu.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, a heuristické metody.

Komplexní metody: samostatná práce žáků, kritické myšlení.

Exkurze – účast na soudním jednání.

Pomůcky

Nejsou kladeny žádné nároky na pomůcky pro soudní jednání.

Podrobně rozpracovaný obsah

Žáci by si měli díky návštěvě soudního jednání mimo jiné uvědomit, jak důležité je brát vážně trestněprávní otázky.

Připustí-li to soudce (předseda senátu), mohou žáci po proběhnutém jednání klást soudci otázky tak, aby se něco dozvěděli o trestním právu nejen od člena Policie ČR a pedagogického pracovníka, ale také od praktikujícího právníka – soudce. Následně proběhne mezi žáky a pedagogickým pracovníkem diskuse nad proběhnutým soudním jednáním.

2.2.2 Téma č. 2 (Simulované soudní jednání) – Slezské gymnázium v Opavě, 4 h (4 x 45 minut)

1. hodina

Forma a bližší popis realizace

Žáci si na základě dovednosti pozornosti zkusí během reálného soudního jednání zapamatovat, jak probíhalo, tzn. kdy přišel do soudní síně obviněný, na které straně od soudce seděl státní zástupce a na které obhájce. Žáci se pak totiž v dílně budou připravovat na simulované soudní jednání.

Žáci pro tento účel svou třídu promění v soudní síň, dostanou předem sepsaný případ, dle kterého si vyzkoušejí zahrát na soudce, státního zástupce, obhájce a obviněného a budou se snažit navrhnout obviněnému za prokázanou vinu trest. Ke všemu jim bude nápomocen pedagog a teoretická výuka jim bude zajištěna prostřednictvím Manuálu (učebnice).

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod. Použity jsou jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní, a komplexní.

Klasické metody: monologický přednes, vyprávění, práce s právním textem, práce s celým Manuálem.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, a heuristické metody, edukační hra.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky

Manuál, papír, psací potřeby, tablety (pro případné vyhledání zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku a zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu a jiné potřebné literatury či soudní rozhodnutí volně dostupná na internetu, např.: nsoud.cz – rozhodnutí Nejvyššího soudu, nalus.usoud.cz – rozhodnutí Ústavního soudu).

Podrobně rozpracovaný obsah

Žáci se budou v dílně připravovat na „profesionální“ natáčení simulovaného soudního jednání. Žákům budou přiřazeny určité role následovně: tři žáci budou státní zástupci, dva žáci budou advokáti, tři žáci budou soudci, jeden žák bude obviněný, tři žáci budou policisté, tři žáci budou celé simulované soudní jednání natáčet, pořizovat fotografie a připraví soudní síň k jednání.

Žáci si předem přečtou Manuál (učebnici) tak, aby byli předem na celý soudní proces perfektně připraveni, ostatní informace si budou během simulovaného soudního jednání dohledávat na tabletech (kupříkladu zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník). Pedagogický pracovník pak žáky kratší přednáškou seznámí se základními informacemi ohledně trestního práva procesního, jakož i hmotného k dané věci.

Před samotným simulovaným soudním jednáním bude žákům rozdáno reálné dovolání (mimořádný opravný prostředek určený Nejvyššímu soudu) v dané věci, na základě, kterého se budou snažit žáci danou trestní věc nasimulovat. Dovolání je přílohou Metodiky. Žáci tak nebudou mít reálný rozsudek, ale jen určitý opravný prostředek ze strany obviněného – dovolání. Tím to bude celé složitější. Dovolání si budou muset žáci přečíst a najít si v něm pasáže, které se jich konkrétně budou týkat. V dovolání se tak budou muset žáci zorientovat.

2. hodina

Forma a bližší popis realizace

Druhá hodina dílny navazuje volně na první hodinu. Rozdělení žáci do skupinek budou sepisovat konkrétní právní texty. Policisté si připraví konkrétní důkazy proti obviněnému a během simulovaného soudního jednání budou sepisovat protokol z hlavního líčení; státní zástupci sepišou obžalobu a připraví si závěrečnou řeč; advokáti v součinnosti s obviněným připraví obhajobu a závěrečnou řeč; soudci sepišou rozsudek a obviněný si připraví tzv. poslední slovo.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod. Použity jsou jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní, a komplexní.

Klasické metody: práce s právním textem, vysvětlování.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, a heuristické metody, edukační hra.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky

Papír, psací potřeby, tablety (pro případné vyhledání zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku a zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu a jiné potřebné literatury či soudní rozhodnutí volně dostupná na internetu, např.: nsoud.cz – rozhodnutí Nejvyššího soudu, nalus.usoud.cz – rozhodnutí Ústavního soudu).

Podrobně rozpracovaný obsah

Tato hodina volně navazuje na první hodinu, ve které byli žáci rozděleni do různých skupinek a v nichž budou hrát určité role.

Policisté budou muset být podnikaví v tom, že vymyslí konkrétní důkazy proti obviněnému a ty pak při hlavním líčení přednesou; státní zástupci sepišou obžalobu; advokáti v součinnosti s obviněným připraví obhajobu; soudci povedou celé hlavní líčení a budou sepisovat rozsudek, takže musí znát celý proces, což znamená, že by měli dávat pozor při reálném soudním jednání.

Protože však nikdo z nich nebude vědět předem, jakou ponese roli, musí být všichni žáci během reálného soudního jednání ostražiti.

Státní zástupci a advokáti si připraví tzv. závěrečnou řeč a obviněný si připraví tzv. poslední slovo. Policisté budou sepisovat protokol z hlavního líčení.

Během celého procesu budou žáci aplikovat zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník a zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, který si dohledají na tabletech. Učitel bude po celou dobu studentům oporou pro případné dotazy.

3. hodina

Forma a bližší popis realizace

Třetí hodina navazuje na předchozí dvě hodiny dílny. Žáci budou pokračovat v aktivitě sepisování konkrétních právních textů, neboť to není možné stihnout během jedné vyučovací hodiny. Následovat již bude přeměna učebny v soudní síň a natočení simulovaného soudního jednání.

Metody

V hodině je použita kombinace několika výukových metod. Použity jsou jak klasické metody, tak i metody aktivizující, diskusní, a komplexní.

Klasické metody: vyprávění, práce s právním textem, práce s Manuálem.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, a heuristické metody, edukační hra, vlastní aktivita žáků na základě dříve získaných vědomostí a znalostí.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, kritické myšlení, práce v týmu – žáci se budou muset v týmech shodnout na jednom právním názoru, vlastní zapojení žáka do profesionálního natáčení simulovaného soudního jednání, kritické myšlení, přednes studenta, rozvoj manažerských schopností.

Pomůcky

Papír, psací potřeby, tablety (pro případné vyhledání zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku a zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu a jiné potřebné literatury či soudní rozhodnutí volně dostupná

na internetu, např.: nsoud.cz – rozhodnutí Nejvyššího soudu, nalus.usoud.cz – rozhodnutí Ústavního soudu), kamera či jiné profesionální zařízení nebo mobil s kamerou.

Podrobně rozpracovaný obsah

Žáci budou pokračovat v aktivitě sepisování konkrétních právních textů.

Pedagogický pracovník žákům vysvětlí, jak dané hlavní líčení probíhá.

Učebna se promění v soudní jednání. Vepředu uprostřed bude stůl, za který zasednou soudci. Po pravé straně od soudců budou sedět státní zástupci a po levé ruce obhajoba – advokáti. Soudní jednání zahájí soudci. Na výzvu soudců přivedou do soudní síně policisté obviněného. Předseda senátu (soudce) vyzve státního zástupce, aby přednesl obžalobu. Tímto krokem se z obviněného stává obžalovaný. Procesní strany při přednesu vždy stojí. Nemohou si brát slovo sami od sebe, ale vždy na výzvu soudce. Je třeba dbát na správné označení stran: státní zástupce, obžalovaný (nikoliv žalobce či žalovaný apod.) a obhájce (advokát). Dojde k dokazování. Obžalovaný se může vyjádřit ke každému důkazu a může proti jeho provádění vznášet námitky (prostřednictvím advokáta). Nakonec se přednesou závěrečné řeči a obžalovaný má právo posledního slova. Soudci poté přeruší jednání. Všichni odejdou na chodbu včetně veřejnosti (ostatních žáků). Poté se na výzvu soudců vrátí, všichni povstanou a soudce vynese výrok rozhodnutí. Soudce všem řekne, ať se posadí a přečte odůvodnění rozhodnutí. Poučí strany o možnosti podat opravný prostředek – odvolání. Poté je soudní jednání – hlavní líčení ukončeno.

Vše bude profesionálně nahráváno na videokameru nebo na mobil.

Žáci si vyzkouší, jak funguje práce právníka, a to jak ze strany soudce, obhájce, státního zástupce, tak i ze strany obviněného.

Během celého tohoto soudního procesu budou aplikovat trestní zákoník a trestní řád, který je volně dostupný na internetu.

4. hodina

Forma a bližší popis realizace

V poslední, čtvrté hodině této dílny bude pokračovat natáčení simulovaného soudního jednání. Skupinky se vymění. Následně proběhne sebehodnocení žáků navzájem. Žáci tak budou motivováni připravit se co možná nejlépe.

Žáci si vyzkouší, jak funguje práce právníka, a to jak ze strany soudce, obhájce, státního zástupce, tak i ze strany obviněného. Během celého tohoto soudního procesu budou aplikovat trestní zákoník, který je volně dostupný na internetu.

Metody

Výuka je realizována kombinací klasických, aktivizujících a komplexních metod.

Klasické metody: vysvětlování, práce s právním textem, naslouchání, zápisky.

Metoda aktivizující, diskusní: diskuse.

Komplexní metoda: skupinová práce žáků, vlastní zapojení žáka do profesionálního natáčení simulovaného soudního jednání, kritické myšlení, přednes žáka (frontální přednes) - motivace žáka ukázat ostatním, co si připravil a zaujmout ostatní, rozvoj manažerských schopností.

Pomůcky

Papír, psací potřeby, tablet, kamera či jiné profesionální zařízení nebo mobil s kamerou.

Podrobně rozpracovaný obsah

V této poslední hodině dílny bude pokračovat natáčení simulovaného soudního jednání. Skupinky se vymění.

Po skončení natočení simulovaného soudního jednání obou skupinek pedagogický pracovník žákům oznámí, co kdo dělal špatně a také sami žáci se navzájem ohodnotí. Žáci tak budou motivováni připravit se co možná nejlépe.

3 Metodická část

Odkazy na všechny učební texty, které jsou níže uváděné v rámci Pomůcek, jsou v části 4 Příloha č. 1 Soubor materiálů pro realizaci programu. V rámci jednotlivých metodických bloků nebudeme odkazy na tyto materiály uvádět. Pro program Bezpečná komunikace, informační bezpečnost byl vytvořen kompletní metodický materiál – Metodika.

Odkaz na Metodiku: https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/3.3_Metodika.pdf

Metodika dále rozvíjí a konkretizuje metodické pokyny a doporučení uvedené v této části. Odkaz na Metodiku je uveden i v části 5 Příloha č. 2 Soubor metodických materiálů.

Pomine-li se exkurze k soudnímu jednání, může být vše realizováno v prostředí třídy. Co se týče exkurze k soudu, měl by pedagogický pracovník počítat s tím, že do soudní síně se nemusí vejít s celou třídou o počtu 30 žáků, a proto bude nucen třídu pro tuto exkurzi rozdělit na dvě skupinky; vše však záleží na jeho domluvě se soudem.

Program je zamýšlen tak, aby jej zvládl pedagogický pracovník sám bez účasti dalšího odborníka (právníka), neboť vše je vysvětleno v doprovodných materiálech, zejména v Metodice. Nicméně se doporučuje, aby byl pedagog vzdělán ve společenskovědním předmětu – Občanská nauka apod. zaměřeném částečně i na právo.

Pedagogický pracovník by si měl být vědom, že právní předpisy podléhají novelizacím, a proto by si měl vždy ověřit aktuálnost konkrétních ustanovení zákona (nebo se poradit s nějakým odborníkem, zda se v tomto něco nezměnilo).

Právní předpisy jsou volně dostupné kupříkladu na této internetové stránce: zakonyprolidi.cz K výuce bude zejména potřebovat zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce a zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Dále může pedagogický pracovník jako podpůrné materiály využívat k výuce volně dostupná rozhodnutí Nejvyššího soudu na: nsoud.cz, nebo rozhodnutí Ústavního soudu na: nalis.usoud.cz. S oběma těmito vyhledávači se velmi dobře pracuje.

Co se týče používání odborné právní terminologie, doporučuje se, aby pedagogický pracovník používal terminologii právní – odbornou tak, jak se s ní pracuje ve výukových materiálech (Manuálu, Pracovním sešitě a Metodice). To však neznamená, že by měl mluvit latinsky, nebo jako kniha či zákon. Jakýkoli odborný text je možné vysvětlit laicky, byť s použitím správné terminologie. I advokát musí umět mluvit s jakýmkoli klientem jazykem, kterému klient porozumí a zároveň text neztratí na (odborné) správnosti. Domníváme se totiž, že by měli být žáci obeznámeni s odborným právním jargonem a uvědomit si, že studium práva je také o odborných právních pojmech, které mohou znít stejně jako v běžném životě, ale v právu mít jiný význam a dále o právním myšlení, jiném způsobu myšlení, než na který jsou žáci zvyklí v běžném životě.

Metodický úvod

Vysvětlení používaných pojmů:

Jsme si vědomi správného pojmosloví užívaného zákonem č. 561/2004 Sb., školský zákon, a to „žák“ a „pedagogický pracovník“, ale ve všech doprovodných textech (jako je Manuál, Metodika pro učitele, Pracovní sešit) si dovoluujeme užívat v běžné řeči více používané a zažité pojmy, jako je „student“ nebo „středoškolák“ a „učitel“ nebo zkráceně „pedagog“. Domníváme se, že jsou tyto pojmy jednak v dnešní moderní době mnohem více akceptovatelné, kdy je všem obecně známo, co tyto pojmy vyjadřují, a jednak se nejedná o texty právní určené pro právníky, nýbrž o texty vzdělávací pro snadné použití „žáky“ a „pedagogickými pracovníky“.

Cílem programu Bezpečná komunikace, informační bezpečnost je základní vzdělání žáků v oblasti práva tak, aby v něm získali základní orientaci nejen pro další vzdělávání, ale i do života. Žáci budou vzděláni v oblasti občanského práva, kdy se seznámí s termíny jako je svéprávnost, s možnostmi podnikání, s vysvětlením otázek ve vztahu k nájmu, dále budou vzděláni v oblasti pracovního práva, tedy osvojí si a zapamatují si základní obsahové náležitosti pracovní smlouvy a nakonec dojde k seznámení žáků se správním a trestním právem tak, aby ve všech těchto shora zmíněných oblastech práva, které se jich každodenně týkají, získali základní orientaci, a to nejen pro další vzdělávání, ale především do života.

Cílem tohoto programu je snaha naučit žáky předcházet krizovým právním situacím každodenního života a ochránit bezpečnost žáků zvýšením informovanosti o jejich právech a povinnostech.

Program je jedním z deseti výukových bloků, které vznikly v rámci projektu Informace pro rozvoj demokratické společnosti IRDS. Primárním cílem projektu je rozvoj kritického myšlení, schopnosti získávat relevantní informace a analyzovat je s využitím mezioborových vazeb.

(Další) realizátoři programu by měli mít potřebné teoretické poznatky týkající se jednotlivých tematických bloků, měli by být schopni pracovat s připravenými studijními materiály, orientovat se v terminologii týkající se informačních technologií, sběru a zpracování dat, informačních zdrojů a databází a měli by být schopni srozumitelně vysvětlit dílčí oblasti práva, jakým je občanské právo, obchodní právo, správní a trestní právo, a to na úrovni základů společenských věd.

K základním předpokladům úspěšné realizace programu patří zajištění spolupráce a spoluúčasti na realizaci programu odborníků z praxe, personalist(k)y, člena Policie ČR, soudců (advokátů či právníků), kteří se budou podílet na realizaci jak teoretické výuky, tak i připravených exkurzí a dílny.

Program byl vytvořen ve spolupráci formálního a neformálního vzdělávání, představuje tak pro žáky novou zkušenost, seznamuje je s potřebou interdisciplinárního přístupu k efektivní práci s informacemi a poukazuje na nutnost aktivního zapojení mladých lidí do procesů spolurozhodování a spoluúčasti na rozvoji občanské společnosti.

Program je zaměřen na získání zejména těchto kompetencí:

- naučit se být zodpovědný za své jednání,
- naučit se rozpoznat bezpečnou komunikaci,
- naučit se porozumění právnímu textu,
- umět se zorientovat v právu,
- naučit se právnímu myšlení,
- umět správně právně argumentovat,
- zvýšit informovanost žáků o jejich právech a povinnostech,
- naučit se věcné diskusi,
- umět rozpoznat speciální od obecného, resp. výjimky od pravidla,

- naučit se právnímu jargonu.

Realizace programu je založena na efektivním propojení teoretické výuky – výukových hodin a přednášek a samostatné práce žáků v hodinách - s prohlubováním a rozšiřováním vědomostí prostřednictvím získávání odborných zkušeností při exkurzích a dílně.

V hodinách se kromě klasických výukových metod, jakými jsou zejména frontální výuka, vyprávění, monologické metody, zápisky do sešitu, používají rovněž metody aktivizující, diskusní, řízený rozhovor a dialog, heuristické a komplexní metody.

Nezbytnou a samozřejmou součástí výuky je využívání prezentace v PowerPointu, práce s Pracovním sešitem a práce s Manuálem (učebnicí). Všechny výukové hodiny jsou metodicky koncipovány tak, aby rozvíjely schopnosti mladých lidí odpovědně přistupovat k rozhodovacím procesům a aby žáci byli vedeni ke kritickému myšlení. V rámci všech tematických bloků žáci aktivně diskutují nad problémy, kladou otázky a přicházejí s náměty k dalším diskusím, pracují samostatně nebo ve skupinách, a mají možnost hledat nová řešení.

Žáci se seznámí nejen s právní teorií, ale zejména pak s tím, jak je právo realizováno v praxi. Praktická část bude zajištěna přítomností personalistky a dále členem Policie ČR. Žáci také pojedou na exkurzi soudního jednání zaměřeného na trestněprávní problematiku a následně si vyzkouší simulované soudní jednání, díky čemuž zjistí, zda jsou schopni naslouchat a pozorovat a převzít tyto znalosti do simulovaného jednání.

V rámci ověřování programu se mimo jiné ukázalo, že některým žákům činí potíže zorientovat se v otázce rozlišení pravidla od výjimky. Někteří žáci měli tendenci zaměřovat se na detaily, přitom jim unikla podstata věci. Další realizátoři programu by se proto měli vyvarovat přílišnému rozboru detailů a spíše se zaměřit na podstatu věci. Žáci, kteří přemýšlejí o studiu práva, totiž budou velkou část svého času při studiu práva i v následné praxi věnovat četbě a analýze velkého množství právních textů, a proto by se měli naučit v nich orientovat tak, že by měli umět najít v nich to podstatné a oddělit to od nepodstatného. Navíc by se měli naučit správnému porozumění textu a následné právní argumentaci. To znamená, že by se měli naučit stát si za svým názorem a ten umět perfektně „prodat“ ostatním a neinklinovat hned k tomu, co řekne někdo jiný a obratem „otočit plachty“.

Součástí Manuálu je také velké množství odkazů na použitou literaturu, právní předpisy a soudní rozhodnutí, která mohou dalším realizátorům programu také pomoci jako podpůrné texty k výuce trestního práva. Text v Manuálu je psán tak, aby mu rozuměl jakýkoli žák střední školy či gymnázia, ale zároveň je používán právní „jargon“ tak, aby s ním už tito žáci tohoto věku uměli pracovat.

3.1 Metodický blok č. 1 (Právní příručka pro každého žáka) – Slezské gymnázium v Opavě - 10 h (10 x 45 minut)

Návaznost na kapitolu 2.1

Anotace metodického bloku

Tento tematický blok je zaměřen tak, aby žáka z právního hlediska co nejvíce připravil do života. Žák se tak dozví, jak se právo vůbec dělí a že nejčastěji se v životě bude setkávat s právem občanským. V dnešní době mnoho mladých lidí bydlí v nájmu, protože jednak jsou byty určené k prodeji velmi drahé, kdy mladý člověk si na něho ještě nemohl vydělat a kdy může vyzkoušet, jaký druh bydlení mu vlastně vyhovuje – zda bydlení v domě, či bytě. Žáci budou pracovat s reálnou nájemní smlouvou a naučí se, na co si v ní mají dát pozor. Dále bude žákům srozumitelným způsobem vysvětleno, že

pořádání večírků v domě rodičů v pozdních večerních hodinách nemusí být z pohledu práva v pořádku a dále že jízda načerno v městské hromadné dopravě pro ně může znamenat pozdější vymáhání pokuty. Dále se v tomto bloku seznámí s pracovním právem a část bude věnována ke konci bloku také prevenci kriminality.

Koncepce výukového bloku Bezpečná komunikace, informační bezpečnost je založena na efektivním spojení teoretické výuky – výukových hodin, přednášek a samostatné práce žáků v hodinách - s prohlubováním a rozšiřováním vědomostí prostřednictvím získávání odborných zkušeností při exkurzích a dílně. Přitom se klade důraz na dosažení cílů výuky a získávání a rozvoj klíčových kompetencí žáků. Tematicky je blok uspořádán tak, aby žáci byli schopni zorientovat se nejdříve v základním teoretickém poznatkovém fondu, a pak mohli postupně přejít k syntetičtějším poznatkům a aplikacím teorie v reálných společenských vztazích.

Před vlastní výukou doporučujeme žákům rozdat k vyplnění Dotazník Bezpečná komunikace, informační bezpečnost „Co vím“. Stejný dotazník se pak žákům rozdává i na poslední (16.) hodině výuky. Porovnáním odpovědí z dotazníku z první a poslední hodiny pedagogický pracovník zjistí, zda žáci dávali při výuce pozor, co nového se žáci naučili a s čím novým se seznámili. Dotazník může mít například tento obsah:

1. Pokuste se ze svého pohledu vyjádřit, co znamená:

a) Svěprávnost –

Správná odpověď: je způsobilost osoby právně jednat, tedy nabývat pro sebe soukromá práva a povinnosti z vlastní vůle.

b) Podnájemce –

Správná odpověď: osoba, která uzavře s nájemcem (pod)nájemní smlouvu.

c) Kauce –

Správná odpověď: také se jí říká peněžitá jistota a slouží pronajímateli k případnému krytí škod způsobených nájemcem nebo ke krytí (části) nezaplaceného nájemného.

d) Korporát –

Správná (možná) odpověď: obchodní společnost (a.s., s.r.o., v.o.s.)

e) Curriculum vitae –

Správná odpověď: latinsky životopis

f) DPP –

Správná odpověď: zkratka dohody o provedení práce, tedy dohody sjednávané mimo pracovní poměr.

g) Mýtus –

Dotazník může obsahovat i jiné otázky, anebo jej další příjemci programu nemusí použít. V rámci ověření programu sejevilo jeho použití jako užitečné. Žáci jej vyplňovali na 1. a poslední, tedy 16. hodině.

Z hlediska metodiky – pedagogičtí pracovníci by měli věnovat ve výuce pozornost jak obecným tématům, tak i získávání praktických zkušeností žáků a aplikaci nabytých poznatků. V hodině doporučujeme kombinovat několik výukových metod.

Klasické metody: frontální výuka, vyprávění, monologická metoda, zápisy do sešitu.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, heuristické metody.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky: tabule, křída, whiteboard, fixy, dataprojektor, PC, sešity, psací potřeby, Dotazník Bezpečná komunikace, informační bezpečnost „Co vím“.

Cíle výuky – pochopit podstatu pojmů: rozlišení soukromého a veřejného práva, naučit žáky jejich odpovědnosti, a to jak v právu soukromém, tak veřejném.

Jedná se o první výukovou hodinu. Proto žáky nejdříve seznámíme se základním zaměřením výukového programu:

- jak právo rozlišuje (na soukromé a veřejné),
- budeme se zabývat jak právem soukromým, kam řadíme občanské právo, rodinné právo, obchodní právo, pracovní právo.
- ale budeme se zabývat i právem veřejným, tj. právem správním a trestním.

Žákům jasně sdělíme cíl první hodiny, tj. řekneme jim, co chceme, aby se naučili a co by měli především pochopit. Jde zejména o tyto okruhy:

- představíme si nejdůležitější soukromoprávní předpis, kterým je zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
- řekneme si, co všechno tento zákon upravuje.
- k čemu slouží základní zásady upravené občanským zákoníkem.
- sdělíme si, jaký je rozdíl mezi věcným a relativním právem.
- řekneme si, že rozlišujeme kogentní a dispozitivní normy.

Pedagogický pracovník poté přednese žákům přednášku o ohledně občanského práva.

3.1.1 Téma č. 1 (Vybrané kapitoly občanského práva) – Slezské gymnázium v Opavě, 2 h (2 x 45 minut)

1. hodina

Toto téma je věnováno základům občanského práva.

Klasické metody: frontální výuka, přednáška, vyprávění, monologická metoda, vysvětlování, zápisy do sešitu, práce s Pracovním sešitem, práce s právním textem (zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník).

Metody aktivizující, diskusní: diskuse (nad částmi, kterým žák správně neporozuměl), řízený rozhovor a dialog, heuristické metody.

Komplexní metody: individuální a skupinová práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky: dotazník Bezpečná komunikace, informační bezpečnost „Co vím“, Pracovní sešit (kapitola II.1.), psací potřeby a papír, na němž si budou studenti činit poznámky z powerpointové přednášky přednesené pedagogickým pracovníkem, dataprojektor, (případně tabule, křída, whiteboard, flipchart, fixy), tablety (pro případné vyhledání zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku).

Cíle výuky – pochopit podstatu pojmů: soukromé právo vs. veřejné právo, občanské právo, právní osobnost a svéprávnost, dále podpořit rozvoj kritického myšlení, podpořit rozvoj právního myšlení.

Nejdříve jsou žáci seznámeni s obsahem a cíli projektu Informace pro rozvoj demokratické společnosti IRDS.

Na první hodině po úvodu, jak uvedeno shora, vyplní žáci vstupní Dotazník Bezpečná komunikace, informační bezpečnost „Co vím“. Dotazník použitý při ověření projektu, je uveden ve 3. Metodické části, v rámci metodického bloku č. 1 (část 3.1). Vyplnění Dotazníku Bezpečná komunikace, informační bezpečnost „Co vím“ bylo součástí ověření programu Bezpečná komunikace, informační bezpečnost. Doporučuje se pro další příjemce programu, aby Dotazník Bezpečná komunikace, informační bezpečnost „Co vím“ rozdali žákům na první a poslední hodině (16. hodině) a odpovědi z obou hodin porovnali. Tím získají cenné informace o tom, co se žáci díky programu nového naučili.

Potom následuje vlastní výuka. Toto téma je věnováno základům občanského práva. Pedagogický pracovník zahájí hodinu tím, že odprezentuje předpřipravenou .ppt přednášku. Žáci se z powerpointové prezentace dozví, co všechno upravuje zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a že v roce 2014, kdy vstoupil v účinnost, přinesl oproti předchozí právní úpravě velké změny. Bylo totiž zažité, že existuje samostatný zákon o rodině, který byl právě vstupem tohoto občanského zákoníku v účinnost zrušen a problematika rodinného práva byla vtažena do tohoto nového kodexu. Stejně tak byla kupříkladu vložena do tohoto kodexu bytová problematika, neboť byl zrušen i zákon č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů. Dále se žáci dozví, že tento kodex upravuje základní smluvní typy a vše o věcech, tedy se zabývá jak relativními právy (smluvní právo, tak právy věcnými (právo k nemovitostem). Občanský zákon také upravuje dědické právo.

Odkaz na powerpointovou prezentaci Vybrané kapitoly občanského práva zaměřené pro středoškoláky – výukovou oporu k výuce v této hodině:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/3.6_Prezentace.pdf

Ze všech oblastí, které občanský zákoník kodifikuje, je vybráno pro tuto hodinu smluvní právo, a to konkrétně smlouva o nájmu.

Žáci budou na základě této odprezentované přednášky pracovat individuálně s Pracovním sešitem, který jim po přednášce pedagogický pracovník rozdá. Nalistují si kapitulu II.1. Nájem na str. 14-15, kde si každý žák sám vyplní křížovku. Touto hravou cestou se žáci naučí aktivně použít získané teoretické znalosti. Křížovku si pak žáci dohromady s pedagogickým pracovníkem opraví.

Shrnující otázky v závěru hodiny by mohly být následující: Jak byste ve třech větách shrnuli učivo z této hodiny? Která část vám přišla nejméně pochopitelná a nejsložitější? Co byste potřebovali dovysvětlit? Jak tedy chápete rozdíl mezi právem soukromým a veřejným? Jak byste definovali relativní právo a jak právo věcné?

2. hodina

Druhá hodina navazuje na první hodinu problematikou smlouvy o nájmu bytu a domu. Na základě nabytých teoretických znalostí si žáci sami zahrají na advokáty a jednu takovou nájemní smlouvu si zkusí společně s pedagogickým pracovníkem opravit.

Klasické metody: práce s Pracovním sešitem (kapitola II.2. a II.3.), práce s právním textem (zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník).

Metody aktivizující, diskusní: heuristické metody, edukační hra.

Komplexní metody: skupinová (týmová) práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky: papír, psací potřeby, tablety (pro případné vyhledání zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku a jiné potřebné literatury či soudní rozhodnutí volně dostupná na internetu, např.: nsoud.cz – rozhodnutí Nejvyššího soudu, nalus.usoud.cz – rozhodnutí Ústavního soudu).

Cíle výuky – naučit se aplikovat teoretické znalosti v praxi, naučit se kritickému myšlení, naučit se právnímu myšlení.

Žáci si v Pracovním sešitě nalistují kapitolu II.2. Nájem, v níž si přečtou úvod a dále vzor smlouvy o nájmu. Žáci si následně zahrají na advokáty, kdy budou tuto smlouvu sepsanou v kapitole II.3. společně s pedagogickým pracovníkem opravovat. Tato příprava je skvěle připraví do života, neboť s nájemní smlouvou se zcela určitě ještě někdy v životě setkají. Nehledě na to, že někteří žáci chtějí již v tomto věku sami bydlet, a proto je třeba, aby byli těmito vědomostmi vybaveni.

Shrnující otázky v závěru hodiny by mohly být následující: Jak byste ve třech větách shrnuli učivo z této hodiny? Která část vám přišla nejméně pochopitelná a nejsložitější? Na co si tedy máte dát pozor ve smlouvě o nájmu bytu a domu? Může vám pronajímatel zakázat chovat v bytě psa nebo kočku?

3.1.2 Téma č. 2 (Vybrané kapitoly správního práva) – Slezské gymnázium v Opavě, 1 h (1 x 45 minut)

Toto téma je zaměřeno preventivně tak, aby si žáci uvědomili svou odpovědnost za pořádání hlasitých party v domě či bytě svých rodičů bez jejich přítomnosti a aby si uvědomili, jaká jim plyne odpovědnost za černou jízdu v městské hromadné dopravě.

Klasické metody: práce s Pracovním sešitem, zápisy do sešitu, vysvětlování.

Aktivizující metody: diskuse (nad částmi, kterým žák správně neporozuměl), hodnotová diskuse, řízený rozhovor.

Komplexní metoda: individuální a skupinová práce žáků, kritické myšlení, naučit se schopnosti právní argumentace.

Pomůcky: papír a psací potřeby, Pracovní sešit (kapitola IV.1.), tablety (pro případné vyhledání literatury či soudních rozhodnutí volně dostupných na internetu, např.: nsoud.cz – rozhodnutí Nejvyššího soudu, nssoud.cz – rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, nalus.usoud.cz – rozhodnutí Ústavního soudu), (případně tabule, křída, whiteboard, flipchart, fixy).

Cíle výuky – uvědomit si vlastní odpovědnost za své jednání, naučit se schopnosti právní argumentace.

Pedagogický pracovník rozdá žákům Pracovní sešit, kde si žáci nalistují kapitolu IV.1. Správní právo. Každý žák si sám přečte úvodní text ke správnímu právu a následovat bude hodnotová diskuse řízená pedagogickým pracovníkem. Téma je vybráno vhodně tak, že se žáků týká, neboť jde o pořádání večírků v domě nebo bytě rodičů často v pozdních večerních hodinách bez jejich přítomnosti. Žáci

budou hodnotit, zda je takové pořádání bez souhlasu rodičů v pořádku, do kdy mohou večírek pořádat a jak si mají počínat, když jejich kamarád nebo spolužák v domě nebo bytě rodičů něco zničí. Dále bude vedena diskuse k jízdě načerno v městské hromadné dopravě. Žáci se dozví, že takové jednání zcela určitě není v pořádku a že mohou být za takové jednání sankcionováni a může být jejich nezaplacení pokuty později vymáháno. Pedagogický pracovník najde na konci Pracovního sešitu správné odpovědi ke kapitole IV.1., kde také nalezne zajímavá soudní rozhodnutí, která mu poslouží k dovysvětlení celého učiva.

3.1.3 Téma č. 3 (Možnosti podnikání žáků) – Slezské gymnázium v Opavě, 1 h (1 x 45 minut)

Toto téma se věnuje problematice nabytí svéprávnosti před 18. rokem věku a s tím spjatou možností podnikání žáků. Žáci budou seznámeni s reálnými dokumenty, které k podnikání potřebují a dozví se, co všechno si k tomu musí zařídit.

Klasické metody: frontální přednes, vyprávění, zápisky do sešitu.

Aktivizující metody: diskuse (nad částmi, kterým žák správně neporozuměl) a řízený rozhovor.

Komplexní metoda: individuální a skupinová práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky: papír a psací potřeby.

Cíle výuky: naučit se aplikovat teoretické znalosti v praxi.

Pedagogický pracovník přednese žákům vysokoškolskou přednášku (na kterou se připraví z kapitoly I. v Pracovním sešitě). Ta bude zaměřena na problematiku právní osobnosti a svéprávnosti. Člověk se stává plně svéprávným dovršením 18. roku věku, ale může se tak stát i dříve, a to tzv. emancipací. Podmínky emancipace vyplývají ze zákona č. 89/2012 Sb. Pedagogický pracovník dále žáky seznámí s možnostmi práce, tedy kdy může žák pracovat na základě pracovní smlouvy, či pracovních dohod mimo pracovní poměr (dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti), nebo kdy může podnikat (jako OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná). Pedagogický pracovník žáky seznámí s dokumenty, které budou potřebovat k tomu, aby mohli sami podnikat. Tyto dokumenty najde pedagogický pracovník v Pracovním sešitě na str. 10-14.

3.1.4 Téma č. 4 (Základy pracovního práva) – Slezské gymnázium v Opavě, 4 h (4 x 45 minut)

1. hodina

Toto téma je promyšleno tak, že je rozděleno na exkurzi do dvou vyučovacích hodin a na teoretickou výuku v dalších dvou vyučovacích hodinách. Pedagogický pracovník zajistí účast personalist(k)y nebo HR v hodině. Nejprve pozvaná personalistka ve dvou vyučovacích hodinách žákům ozřejmí, jak funguje pracovní inzerce, jak má vypadat jejich životopis, jak mají před personalistkou vystupovat, co si mají na pohovor obléci apod. Druhá dvouhodinová, teoretická část bude realizována výukou vybraných částí pracovního práva, kdy se žáci mimo jiné dozví, jaké jsou povinné obsahové náležitosti pracovní smlouvy.

Klasické metody: frontální přednes, monologická výuka, vyprávění, zápisy do sešitu.

Metody aktivizující, diskusní: zapojení se žáků do přednesu.

Komplexní metody: skupinová práce žáků.

Pomůcky: papír a psací potřeby.

Cíle výuky – připravit žáky do života tím, kde mají hledat inzeráty práce, jak na ně odpovídat, jak by měl vypadat životopis, jak se připravit na pohovor, co si obléct a co při něm říkat apod.

Pedagogický pracovník představí žákům pozvanou personalistku (HR), která je seznámí se zaměřením své práce a s tím, kteří zaměstnavatelé potřebují tyto zaměstnance. Personalistka žákům ozřejmí vše, co se týče pracovních inzerátů, tj. jak na ně mají žáci reagovat, jak má vypadat jejich životopis nebo motivační dopis, jak se mají obléct na pohovor apod. Žáci se budou do přednesu aktivně zapojovat. Pedagogický pracovník bude moderovat případné kladení otázek tak, aby žáci neskákali personalistce do přednesu.

2. hodina

Personalistka v této hodině seznámí žáky především s praktickými příklady inzerátů z praxe a zejména s reálnými životopisy. Na reálném životopise personalistka žákům vysvětlí, co by mělo v životopise stát, jak by měl být dlouhý, co do něho nepsat, a naopak s čím by se v něm měli žáci pochlubit. Tato část tedy bude více praktičtější, kdy žáci uvidí reálná CV, budou aktivnější, budou klást dotazy.

Klasické metody: vyprávění, zápisy do sešitu.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, hodnotová diskuse, heuristické metody.

Komplexní metody: skupinová práce žáků.

Pomůcky: papír a psací potřeby.

Cíle výuky – tato druhá hodina by měla být praktičtější, kdy by se žáci měli naučit klást otázky a zapojit se do diskuse.

Personalistka žákům představí reálné životopisy a motivační dopisy tak, aby na vlastní oči viděli, čeho by se měli vyvarovat tak, aby dostali vysněnou práci a na trhu práce uspěli. Žáci se budou aktivně zapojovat, budou klást personalistce otázky a nad otázkami diskutovat. Tato exkurze by měla žákům pomoci s hledáním práce a s tím, aby byli do určité práce vybráni.

3. hodina

Druhá teoretická, dvouhodinová část bude navazovat na praktickou část personalistky, která žáky seznámí s tím, jak to chodí na trhu práce, kde práci hledat a jak na inzeráty reagovat. Pokud si však žáka nějaký zaměstnavatel vybere, měl by žák také vědět něco z pracovního práva. V této části se tak žák dozví, jaké se uzavírají smlouvy v pracovním právu, jaké jsou povinné obsahové náležitosti pracovní smlouvy a další praktické věci z pracovního práva.

Klasické metody: frontální přednes, monologická výuka, vyprávění, zápisy do sešitu, práce s právním textem a s Pracovním sešitem (kapitola III.).

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, hodnotová diskuse, heuristické metody.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, kritické myšlení, naučit se schopnosti právní argumentace.

Pomůcky: papír a psací potřeby, Pracovní sešit (kapitola III.), tablety (pro případné vyhledání právních textů, zejména zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce).

Cíle výuky – schopnost žáků naslouchat a něco se dozvědět z přednášky, schopnost kritického myšlení.

Pedagogický pracovník vtáhne žáky do pracovního práva přednáškou, na kterou se připraví z kapitoly III. Pracovního sešitu. Seznámí žáky s tím, jaký je rozdíl mezi dohodou o provedení práce, dohodou o pracovní činnosti a pracovní smlouvou. Dále jim sdělí, jaké jsou povinné obsahové náležitosti pracovní smlouvy a které by si měli žáci do budoucna zcela určitě zapamatovat. Bez toho by totiž byla

jakákoli pracovní smlouva neplatná. Následně pedagogický pracovník rozdá žákům Pracovní sešit, kde si žáci nalistují kapitolu III.1. Pracovní smlouva a každý žák si sám přečte úvodní text.

4. hodina

Čtvrtá hodina z bloku týkajícího se pracovního práva bude pokračovat hravou formou, neboť si žáci zahrají na advokáty a budou opravovat pracovní smlouvu.

Klasické metody: zápisy do sešitu, práce s textem a s Pracovním sešitem.

Metody aktivizující, diskusní: diskuse.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, edukační hra, kritické myšlení, naučit se schopnosti právní argumentace.

Pomůcky: papír a psací potřeby, Pracovní sešit (kapitola III.1. a III.2.), tablety (pro případné vyhledání právních textů, zejména zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce).

Cíle výuky – schopnost aplikovat teoretické poznatky v praxi, schopnost právní argumentace a rozvoj kritického myšlení.

Každý žák si sám v Pracovním sešitě (kapitola III.1.) přečte vzor pracovní smlouvy. Tento vzor však vykazuje některé chyby. Každý žák si může troufnout sám vzor pracovní smlouvy (kapitola III.2. Pracovního sešitu) opravit, ale společnou kontrolu budou dělat všichni společně s pedagogickým pracovníkem. Žáci si tímto způsobem zahrají na advokáty a budou hledat v pracovní smlouvě chyby. Taková získaná zkušenost se jim bude určitě jednou hodit v praxi.

3.1.5 Téma č. 5 (Prevence před kriminalitou) - Slezské gymnázium v Opavě, 2 h (2 x 45 minut)

1. hodina

Pedagogický pracovník zajistí účast člena Policie ČR v hodině. Člen Policie ČR přijde žákům srozumitelnou cestou přednášet, jak se chovat, aby se žák nedostal do problémů s Policií ČR.

Jak již bylo uvedeno v části 2.1.5, může být místo člena Policie ČR zajištěn člen městské – obecní policie.

Člen Policie ČR především žáky provede tím, jak probíhá trestní řízení a zaměří se na přípravné řízení, tj. na prověřování a vyšetřování.

Člen obecní policie přednese přednášku zaměřenou na postihování kriminality ve městě.

Toto téma č. 5 je totiž vybráno jako prevence kriminality žáků.

Klasické metody: frontální přednes, monologická výuka, zápisy do sešitu.

Metody aktivizující, diskusní: zapojení studentů do přednesu.

Komplexní metody: skupinová práce žáků.

Pomůcky: papír a psací potřeby.

Cíle výuky: naučit žáky naslouchat, prevence žáků před kriminalitou, naučit žáky odpovědnosti za své jednání.

Pedagogický pracovník představí žákům člena Policie ČR, který žáky seznámí s tím, co je obsahem jeho práce. Poté žákům přednese přednášku zaměřenou na prevenci před kriminalitou. Téma se může různit podle toho, na co se tento člen Policie ČR v praxi zaměřuje. Vhodné se jeví připravit přednášku na problematiku prevence před kriminalitou obecně, nebo prevence před drogovou kriminalitou, na problematiku prevence před kyberšikanou, nebo problematiku zneužití platební karty. Člen Policie ČR především žáky provede tím, jak probíhá trestní řízení a zaměří se na přípravné řízení, tj. na prověřování a vyšetřování.

2. hodina

Druhá část přednášky člena Policie ČR by měla již být zaměřena praktičtěji, kdy člen Policie ČR žákům uvede některé případy z praxe a seznámí je kupříkladu s tím, jak se podává trestní oznámení, nebo jak probíhá výslech svědka apod.

Klasické metody: vyprávění.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, diskuse, heuristické metody.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky: papír a psací potřeby, tablety (pro případné vyhledání právních textů).

Cíle výuky: naučit žáky vhodně volit otázky a věcně diskutovat, prevence žáků před kriminalitou, naučit žáky odpovědnosti za své jednání.

Druhá část bude navazovat na teoretičtější část člena Policie ČR. Tato druhá část by měla již být zaměřena praktičtěji, kdy člen Policie ČR žákům uvede některé případy z praxe a seznámí je kupříkladu s tím, jak se podává trestní oznámení, nebo jak probíhá výslech svědka apod. Vždy půjde na domluvě pedagogického pracovníka s členem Policie ČR, na co bude téma zaměřeno, a to s ohledem na skupinu žáků a na specializaci člena Policie ČR. V této části budou žáci klást členovi Policie ČR dotazy a proběhne diskuse. Pedagogický pracovník bude moderátorem této diskuse.

3.2 Metodický blok č. 2 (Základní orientace žáka v oblasti trestního práva) – Okresní soud v Ostravě a Slezské gymnázium v Opavě – 6 h (6 x 45 minut)

Návaznost na kapitolu 2.2

Anotace metodického bloku

Tento tematický blok je zaměřen na trestněprávní problematiku. Žáci se nejprve pojedou podívat na exkurzi vybraného soudního jednání zaměřeného na trestněprávní problematiku a posléze si ve třídě na základě nabytých znalostí z reálného soudního jednání zkusí zrealizovat své vlastní simulované soudní jednání.

3.2.1 Téma č. 1 (Reálné soudní jednání) – Okresní soud v Ostravě, 2 h (2 x 45 minut)

1. hodina

Žáci navštíví soud. Doporučuje se, aby se pedagogický pracovník obrátil na jakýkoli okresní nebo krajský soud s dotazem (většinou na tiskového mluvčího), aby mu doporučil nějaké trestněprávní jednání v soudní síni, kde by se vešli studenti. Může jít tedy o jakýkoli okresní soud v České republice, ale není vyloučeno, aby byl vybrán i krajský soud, kde je řešena složitější a vážnější trestněprávní problematika. Pedagogický pracovník se pak může (na doporučení tiskového mluvčího) spojit s konkrétním soudcem (předsedou senátu) a s jeho pomocí vybrat takové jednání, aby šlo o hlavní líčení, neboť to bude pro žáky nejzajímavější. Pedagogický pracovník však může mít i sám nějaký kontakt na soudce, takže je to vše v jeho režii.

Klasické metody: naslouchání, zápisy do sešitu.

Komplexní metody: samostatná práce žáků, kritické myšlení.

Exkurze – účast na soudním jednání.

Pomůcky: nejsou kladeny žádné nároky na pomůcky pro soudní jednání.

Cíle výuky – prevence žáků před kriminalitou.

Pedagogický pracovník žáky před vstupem do soudní síně upozorní, aby byli potichu a jak by se měli chovat. Během soudního jednání si mohou žáci činit poznámky. Při náslechu soudního jednání se vyžaduje pozornost žáka, a to s ohledem na to, že si pak žáci zahrají v simulovaném soudním jednání na právníky a měli by tedy vypořizovat, co která profese (soudce, obhájce, státního zástupce) obnáší.

2. hodina

Soudní jednání zpravidla trvá na prvním stupni s ohledem na dokazování více než jednu hodinu. Není však možné s ohledem na různorodost trestněprávních kauz určit, jak dlouho bude takové jednání trvat. Vše je na předchozí přípravě a domluvě pedagogického pracovníka se soudcem (předsedou senátu) nebo tiskovým mluvčím.

Klasické metody: naslouchání, zápisy do sešitu.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, a heuristické metody.

Komplexní metody: samostatná práce žáků, kritické myšlení.

Exkurze – účast na soudním jednání.

Pomůcky: nejsou kladeny žádné nároky na pomůcky pro soudní jednání.

Cíle výuky – prevence před kriminalitou, schopnost klást otázky.

Žáci by si měli díky návštěvě soudního jednání mimo jiné uvědomit, jak důležité je brát vážně trestněprávní otázky.

Připustí-li to soudce (předseda senátu), mohou žáci po proběhnutém jednání klást soudci otázky tak, aby se něco dozvěděli o trestním právu nejen od člena Policie ČR a pedagogického pracovníka, ale také od praktikujícího právníka – soudce.

Po návratu žáků do třídy proběhne mezi žáky a pedagogickým pracovníkem hodnotová diskuze nad proběhnutým soudním jednáním.

3.2.2 Téma č. 2 (Simulované soudní jednání) – Slezské gymnázium v Opavě, 4 h (4 x 45 minut)

1. hodina

Žáci si na základě dovednosti pozornosti zkusí během reálného soudního jednání zapamatovat, jak probíhalo, tzn. kdy přišel do soudní síně obviněný, na které straně od soudce seděl státní zástupce a na které obhájce. Žáci se pak totiž v dílně budou připravovat na simulované soudní jednání.

Žáci pro tento účel svou třídu promění v soudní síň, dostanou předem sepsaný případ, dle kterého si vyzkoušejí zahrát na soudce, státního zástupce, obhájce a obviněného a budou se snažit navrhnout obviněnému za prokázanou vinu trest. Ke všemu jim bude nápomocen pedagog a teoretická výuka jim bude zajištěna prostřednictvím Manuálu (učebnice).

Klasické metody: monologický přednes, vyprávění, práce s právním textem, práce s celým Manuálem.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, a heuristické metody, edukační hra.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky: manuál, papír, psací potřeby, tablety (pro případné vyhledání zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku a zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu a jiné potřebné literatury či soudní rozhodnutí volně dostupná na internetu, např.: nsoud.cz – rozhodnutí Nejvyššího soudu, nalus.usoud.cz – rozhodnutí Ústavního soudu), případně tabule a křídly (pro překreslení obrázku z fotografie).

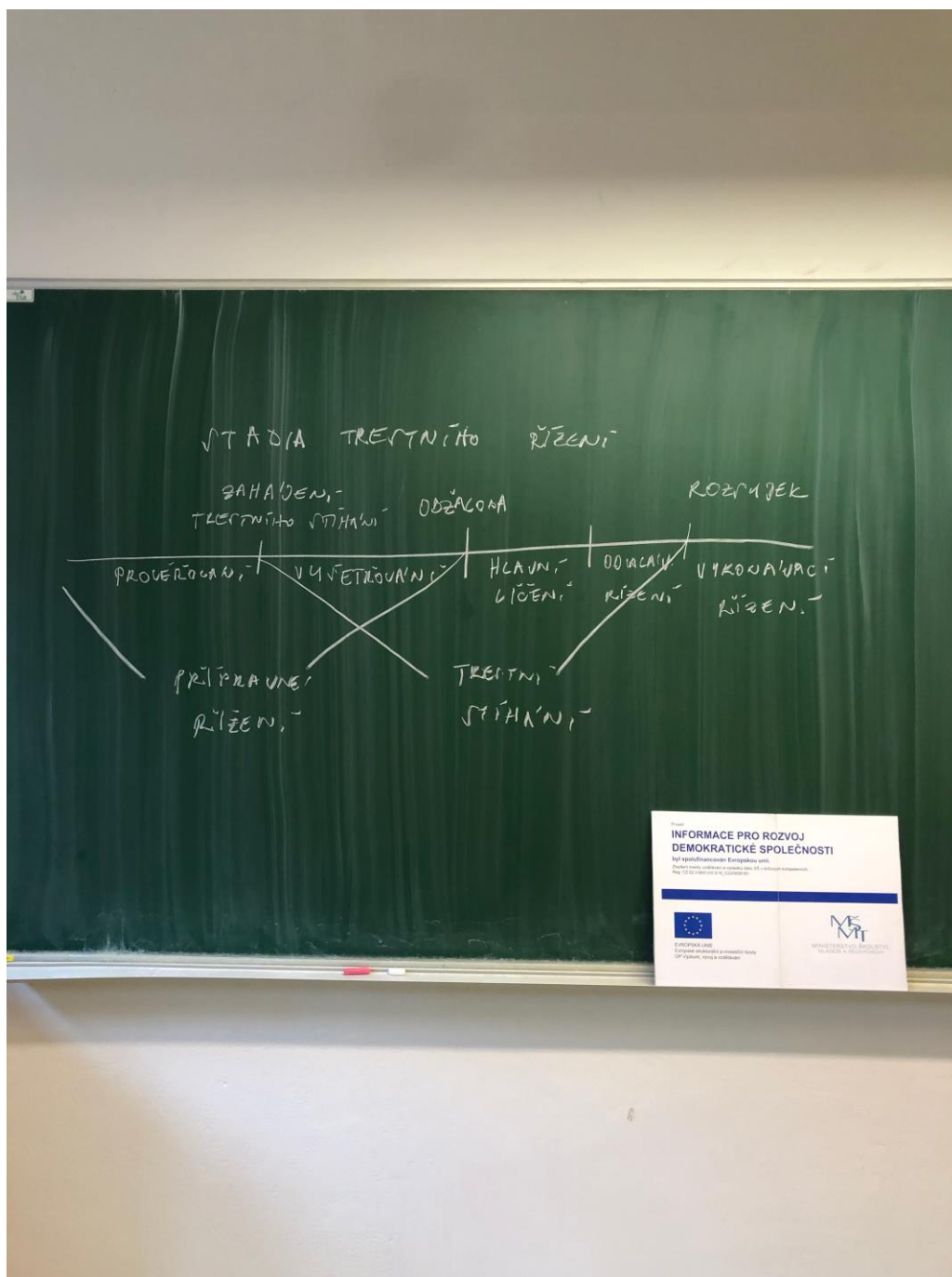
Cíle výuky – schopnost kritického myšlení.

Žáci se budou v dílně připravovat na „profesionální“ natáčení simulovaného soudního jednání.

Pedagogický pracovník přiřadí žákům určité role následovně: tři žáci budou státní zástupci, dva žáci budou advokáti, tři žáci budou soudci, jeden žák bude obviněný, tři žáci budou policisté, tři žáci budou celé simulované soudní jednání natáčet, pořizovat fotografie a připraví soudní síň k jednání.

Pedagogický pracovník žáky kratší přednáškou seznámí se základními informacemi ohledně trestního práva procesního, jakož i hmotného k dané věci. K tomu se připraví z Manuálu (učebnice), ale mohou podpůrně použít i jiné zdroje, např: <https://www.policie.cz/clanek/trestni-rizeni.aspx> a také níže uvedený obrázek mohou překreslit na tabuli. Žáci si také mohou předem přečíst Manuál (učebnici). Ostatní informace si budou během simulovaného soudního jednání dohledávat na tabletech (kupříkladu zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník).

Před samotným simulovaným soudním jednáním rozdělá pedagogický pracovník žákům reálné dovolání (mimořádný opravný prostředek určený Nejvyššímu soudu) v dané věci, na základě, kterého se budou snažit žáci danou trestní věc nasimulovat. Dovolání je přílohou Metodiky. Žáci tak nebudou mít reálný rozsudek, ale jen určitý opravný prostředek ze strany obviněného – dovolání. Tím to bude celé složitější. Dovolání si budou muset žáci přečíst a najít si v něm pasáže, které se jich konkrétně budou týkat. V dovolání se tak budou muset žáci zorientovat.

2. hodina

Druhá hodina dílny navazuje volně na první hodinu. Rozdělení žáci do skupinek budou sepisovat konkrétní právní texty. Policisté si připraví konkrétní důkazy proti obviněnému a během simulovaného soudního jednání budou sepisovat protokol z hlavního líčení; státní zástupci sepišou obžalobu a připraví si závěrečnou řeč; advokáti v součinnosti s obviněným připraví obhajobu a závěrečnou řeč; soudci sepišou rozsudek a obviněný si připraví tzv. poslední slovo.

Klasické metody: práce s právním textem, vysvětlování.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, a heuristické metody, edukační hra.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, kritické myšlení.

Pomůcky: papír, psací potřeby, tablety (pro případné vyhledání zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku a zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu a jiné potřebné literatury či soudní rozhodnutí volně dostupná na internetu, např.: nsoud.cz – rozhodnutí Nejvyššího soudu, nalus.usoud.cz – rozhodnutí Ústavního soudu).

Cíle výuky – aplikace teoretických poznatků v praxi, schopnost právního myšlení.

Tato hodina volně navazuje na první hodinu, ve které byli žáci rozděleni do různých skupinek a v nichž budou hrát určité role.

Policisté budou muset být podnikaví v tom, že vymyslí konkrétní důkazy proti obviněnému a ty pak při hlavním líčení přednesou; státní zástupci sepišou obžalobu; advokáti v součinnosti s obviněným připraví obhajobu; soudci povedou celé hlavní líčení a budou sepisovat rozsudek, takže musí znát celý proces, což znamená, že by měli dávat pozor při reálném soudním jednání.

Protože však nikdo z nich nebude vědět předem, jakou ponese roli, musí být všichni žáci během reálného soudního jednání ostražití.

Státní zástupci a advokáti si připraví tzv. závěrečnou řeč a obviněný si připraví tzv. poslední slovo. Policisté budou sepisovat protokol z hlavního líčení.

Během celého procesu budou žáci aplikovat zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník a zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, který si dohledají na tabletech. Pedagogický pracovník bude po celou dobu žákům oporou pro případné dotazy.

3. hodina

Třetí hodina navazuje na předchozí dvě hodiny dílny. Žáci budou pokračovat v aktivitě sepisování konkrétních právních textů, neboť to není možné stihnout během jedné vyučovací hodiny. Následovat již bude přeměna učebny v soudní síň a natočení simulovaného soudního jednání.

Klasické metody: vyprávění, práce s právním textem, práce s Manuálem.

Metody aktivizující, diskusní: řízený rozhovor a dialog, a heuristické metody, edukační hra, vlastní aktivita žáků na základě dříve získaných vědomostí a znalostí.

Komplexní metody: samostatná a skupinová práce žáků, kritické myšlení, práce v týmu – žáci se budou muset v týmech shodnout na jednom právním názoru, vlastní zapojení žáka do profesionálního natáčení simulovaného soudního jednání, kritické myšlení, přednes studenta, rozvoj manažerských schopností.

Pomůcky: papír, psací potřeby, tablety (pro případné vyhledání zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku a zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu a jiné potřebné literatury či soudní rozhodnutí volně dostupná na internetu, např.: nsoud.cz – rozhodnutí Nejvyššího soudu, nalus.usoud.cz – rozhodnutí Ústavního soudu), kamera či jiné profesionální zařízení nebo mobil s kamerou.

Cíle výuky – aplikace teoretických poznatků v praxi, schopnost právního myšlení.

Žáci budou pokračovat v aktivitě sepisování konkrétních právních textů. Pedagogický pracovník žákům vysvětlí, jak dané hlavní líčení probíhá. Pedagogický pracovník by měl vycházet z platné právní úpravy, používat zejména zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád.

Učebna se promění v soudní jednání. Vepředu uprostřed bude stůl, za který zasednou soudci. Po pravé straně od soudců budou sedět státní zástupci a po levé ruce obhajoba – advokáti. Soudní jednání zahájí soudci. Na výzvu soudců přivedou do soudní síně policisté obviněného. Předseda senátu (soudce) vyzve státního zástupce, aby přednesl obžalobu. Tímto krokem se z obviněného stává obžalovaný. Procesní strany při přednesu vždy stojí. Nemohou si brát slovo sami od sebe, ale vždy na výzvu soudce. Je třeba dbát na správné označení stran: státní zástupce, obžalovaný (nikoliv žalobce či žalovaný apod.) a obhájce (advokát). Dojde k dokazování. Obžalovaný se může vyjádřit ke každému důkazu a může proti jeho provádění vznášet námitky (prostřednictvím advokáta). Nakonec se přednesou závěrečné řeči a obžalovaný má právo posledního slova. Soudci poté přeruší jednání. Všichni odejdou na chodbu včetně

veřejnosti (ostatních žáků). Poté se na výzvu soudců vrátí, všichni povstanou a soudce vynese výrok rozhodnutí. Soudce všem řekne, ať se posadí a přečte odůvodnění rozhodnutí. Poučí strany o možnosti podat opravný prostředek – odvolání. Poté je soudní jednání – hlavní líčení ukončeno.

Vše bude profesionálně nahráváno na videokameru nebo na mobil.

Žáci si vyzkouší, jak funguje práce právníka, a to jak ze strany soudce, obhájce, státního zástupce, tak i ze strany obviněného.

Během celého tohoto soudního procesu budou aplikovat trestní zákoník a trestní řád, který je volně dostupný na internetu.

4. hodina

V poslední, čtvrté hodině této dílny bude pokračovat natáčení simulovaného soudního jednání. Skupinky se vymění. Následně proběhne sebehodnocení žáků navzájem. Žáci tak budou motivováni připravit se co možná nejlépe.

Žáci si vyzkouší, jak funguje práce právníka, a to jak ze strany soudce, obhájce, státního zástupce, tak i ze strany obviněného. Během celého tohoto soudního procesu budou aplikovat trestní zákoník, který je volně dostupný na internetu.

Klasické metody: vysvětlování, práce s právním textem, naslouchání, zápisky.

Metoda aktivizující, diskusní: diskuse.

Komplexní metoda: skupinová práce žáků, vlastní zapojení žáka do profesionálního natáčení simulovaného soudního jednání, kritické myšlení, přednes žáka (frontální přednes) - motivace žáka ukázat ostatním, co si připravil a zaujmout ostatní, rozvoj manažerských schopností.

Pomůcky: papír, psací potřeby, tablet, kamera či jiné profesionální zařízení nebo mobil s kamerou.

Cíle výuky – schopnost právního myšlení, manažerské dovednosti, schopnost právní argumentace, věcné diskuse, schopnost objektivně hodnotit ostatní.

V této poslední hodině dílny bude pokračovat natáčení simulovaného soudního jednání. Skupinky se vymění.

Po skončení natočení simulovaného soudního jednání obou skupinek pedagogický pracovník žákům oznámí, co kdo dělal špatně a také sami žáci se navzájem ohodnotí. Žáci tak budou motivováni připravit se co možná nejlépe.

3.3 Metodický blok č. 3 Metodika práce s Pracovním sešitem

Anotace metodického bloku:

Pracovní sešit je rozdělen na čtyři kapitoly s tím, že vzadu jsou správné odpovědi. Kapitoly jsou rozděleny takto: I. Právní osobnost a svéprávnost, II. Nájem, III. Pracovní právo, IV. Správní právo a Správné odpovědi.

Pracovní sešit lze využít několika způsoby, například jako: doplňující text k Manuálu (kapitola IV. Správní právo), studijní materiál pro samostatnou práci žáků v hodinách, podklad pro skupinovou práci

žáků a následnou diskusi nad vypracovanými úkoly, pomůcku pro pochopení způsobu, jakým je potřeba interpretovat právní pojmy.

Před vypracováním úkolů z Pracovního sešitu by žáci měli rozumět základním pojmům, které se týkají základů práva a které jsou podrobně rozebrány přímo v Pracovním sešitě.

Koncepce Pracovního sešitu je vytvořena tak, aby umožňoval práci nejenom žákům, kteří mají zvládnuté alespoň základy ze společenských věd v oblasti práva a zajímají se o společenskovední problematiku, ale i těm žákům, kteří se s těmito pojmy ve výuce setkávají poprvé.

S Pracovním sešitem je možné dále v jiných hodinách pracovat pro doplnění poznatků a procvičení schopnosti využívat své znalosti při řešení úkolů, tak i jako podpůrný materiál při výkladu nového učiva a k diskusi nad probíranými tématy. Žáci mohou Pracovní sešit používat samostatně anebo mohou úkoly řešit ve dvojicích anebo i ve větších skupinách, kdy je pedagogický pracovník může vést vhodnými doplňujícími dotazy k ochotě diskutovat o problémech a rozvíjet nosné téma o další náměty.

Podrobnější metodické pokyny pro práci s Pracovním sešitem najdou pedagogičtí pracovníci a další příjemci programu v Metodice pro učitele.

3.4 Metodický blok č. 4 Metodika práce s Manuálem (učebnicí)

Anotace metodického bloku:

Manuál k výukovému bloku Bezpečná komunikace, informační bezpečnost obecně rozebírá základy trestního práva zaměřeného na prevenci kriminality v oblasti drog, a to jednoduchým způsobem tak, aby tomu rozuměl i žák střední školy či gymnázia. Manuál je napsán tak, aby umožňoval žákům samostatné studium a připravil je tak na podobný styl učení, jako tomu je na vysoké škole. Je tedy psán stylem skript.

Zabývá se pojmy jako je: trestní právo, pachatel, droga, nové syntetické drogy, působení drog, úzus, abúzus, miniúzus, měkké drogy, tvrdé drogy, marihuana.

Manuál je rozdělen na pět kapitol, a to: I. Úvod, II. Vymezení vybraných pojmů, III. Současná trestněprávní úprava na území České republiky, IV. Pachatel drogové kriminality, V. Trestněprávní postih toxikomanů.

Součástí Manuálu je také citace některých pasáží zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, vztahujících se k drogové kriminalitě.

Na konci Manuálu jsou rozepsány použité zdroje tak, že si je žák může dále dohledat a blíže se seznámit s danými tématy.

Obecné cíle Manuálu: naučit se chápat základní právní pojmy z oblasti trestního práva, působit na žáky preventivně, rozvíjet schopnost kritického myšlení, naučit se právní argumentaci, naučit se právnímu jargonu, naučit se rozlišit pravidlo od výjimky.

Metodika práce s Manuálem: Manuál se zaměřuje na problematiku drogové kriminality a snaží se tak na žáky působit preventivně. Manuál je psán podobným stylem jako skripta, ale tak, aby mu rozuměl i žák střední školy či gymnázia. Manuál se zabývá jen některými zajímavými tématy, se kterými by mohl žák přijít nebo dokonce již přišel do styku. Je to dáno jednak tím, že není možné obsáhnout celou oblast této problematiky a jednak je třeba, aby byl Manuál pro žáky zajímavý a čtivý. Některá témata jsou psána záměrně tak, aby nad nimi musel žák přemýšlet a nutilo ho to k rozvoji schopnosti právního a kritického myšlení. Žáci by neměli v právu vidět pouze paragrafy, ale měli by se na věc dívat komplexně a pochopit, že právo není o paragrafech, ale o právním myšlení a schopnosti správné argumentace.

Metodické doporučení: Manuál se především snaží působit preventivně v oblasti drogové kriminality. Manuál má žáky podnítit k tomu, aby začali přemýšlet jiným způsobem, než jsou zvyklí. Měli by se na problém dívat z více úhlů a jeden úhel pak umět správně a věcně prosadit prostřednictvím správné právní argumentace.

Podrobnější metodické pokyny pro práci s Manuálem najdou pedagogičtí pracovníci a další příjemci programu v Metodice pro učitele.

4 Příloha č. 1 – Soubor materiálů pro realizaci programu

1) Odkaz na všechny tři pracovní listy je společný:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/3.2_Pracovni_listy.pdf

2) Odkaz na Pracovní sešit:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/3.4_Pracovni_sesit.pdf

Pracovní sešit lze používat ve všech výukových hodinách. Zejména se hodí pro Tematický blok č. 1 Právní příručka pro každého žáka, Téma č. 1 Vybrané kapitoly občanského práva (viz část 2.1.1), Téma č. 2 Vybrané kapitoly správního práva (viz část 2.1.2), Téma č. 3 Možnosti podnikání žáků (viz část 2.1.3) a Téma č. 4 Základy pracovního práva (viz část 2.1.4).

3) Odkaz na Manuál (učebnici):

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/3.5_Manual.pdf

Manuál je navržen zejména pro celý Tematický blok č. 2 a v Tematickém bloku č. 1 pro Téma č. 5.

Jak již bylo uvedeno, všechny učební materiály, které jsou dostupné pod shora uvedenými odkazy, mohou být využívány nejenom dalšími příjemci programu v rámci jeho další realizace po ověření, ale rovněž jako doplňující učební texty ve společenskovedních předmětech na gymnáziích a středních odborných školách.

5 Příloha č. 2 – Soubor metodických materiálů

1) Odkaz na Metodiku pro učitele:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/3.3_Metodika.pdf

Zpracovaná Metodika pro učitele je kompletním metodickým materiálem pro práci v rámci všech tematických bloků a pro všechny metodické bloky. Jsou v ní uvedeny metodické pokyny a doporučení pro pedagogické pracovníky a další příjemce programu.

Metodika také obsahuje dovolání k Nejvyššímu soudu pro použití při simulovaném soudním jednání, ale také pro ukázkou dovolání ve výuce společenskovedních předmětů.

2) Odkaz na powerpointovou prezentaci Vybrané kapitoly občanského práva zaměřené pro středoškoláky – výukovou oporu k výuce:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/3.6_Prezentace.pdf

3) Pedagogický pracovník najde správné odpovědi k Pracovnímu sešitu na konci tohoto materiálu pod tímto odkazem:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/3.4_Pracovni_sesit.pdf

Existující programy obdobného zaměření:

Program obdobného zaměření pro žáky českých středních škol nebyl v obdobném pojetí doposud zpracován.

Téma programu je velmi aktuální a potřebné.

6 Příloha č. 3 – Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi

1) Odkaz na Závěrečnou zprávu o ověření programu:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/11/3.7_Zprava.pdf

7 Příloha č. 4 - Odborné a didaktické posudky programu

Didaktický posudek

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/01/3.8_Didakticky_posudek.pdf

Odborný posudek

<https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/12/3.9-Odborny-posudek.pdf>

8 Příloha č. 5 - Doklad o provedení nabídky ke zveřejnění programu

Mirka Matátková

Od: Lenka Perglová <lenka.perglova@nuv.cz>
Odesláno: středa 16. října 2019 15:39
Komu: Mirka Matátková
Kopie: Topičová Pavla
Předmět: Projekt IRDS – zveřejnění výstupů na RVP.CZ

Vážená paní Matátková,

na základě e-mailu, který jste zaslala kolegyni Pavle Topičové ohledně uveřejnění výstupů z výzvy OP VVV, Vám zasílám několik základních informací k procesu publikace.

Co se týče umísťování materiálů v prostředí Metodického portálu RVP.CZ, máme pro tento účel několik modulů. Pro zvolení optimálního prostředí bychom potřebovali vědět následující informace:

- O kolik materiálů se cca jedná? Píšete, že se jedná o 10 vzdělávacích programů, z čeho bude jeden program složen?
- O jaké konkrétní formáty se bude jednat? Pracovní listy (DOCX, PPTX, PDF), video záznamy, obrázky, audia?
- Zveřejnění příspěvků budete chtít realizovat po vlnách nebo jednorázově? Do kdy by měly být zveřejněné?
- Bude u materiálů garantována obsahová správnost?
- Máte již nějaké úložiště materiálů, např. webové stránky?

Pokud chcete materiály uveřejnit na Metodický portál RVP.CZ a nemáte vlastní úložiště:

Na Metodickém portálu RVP.CZ zveřejňujeme příspěvky nejčastěji v modulu DUM, Články a Digifolio.

Modul DUM shromažďuje nejčastěji strukturované pracovní listy a prezentace k okamžitému využití ve výuce. Modul Články nabízí metodicko-didaktické příspěvky spíše textového charakteru. Příspěvky v těchto modulech prochází recenzním řízením a jazykovou korekturou, výjimku tvoří materiály, jejichž správnost je garantována projekty. Do recenzního řízení patří i kontrola dodržování autorského zákona zejména u obrazového materiálu. U obrázků musí být jasně uvedený zdroj, případně doložen souhlas s využitím obrázků, případně pak licenci.

Pokud nejsou materiály garantovány, případně budete mít k dispozici velké množství materiálů různých formátů, můžete využít modul Digifolio. Zde se vytváří tzv. pohledy (webové stránky), do kterých je možné nahrát soubory, text, obrázky, přehrávače videí (videa by měla být uložena například na YouTube).

Pokud budete mít i jiné úložiště materiálů:

V tomto případě je možné využít náš nový modul EMA, který je katalogem digitálních vzdělávacích zdrojů, do kterého lze nahrát metadata materiálů s odkazem na Váš web, kde budou materiály uloženy.

Prosim tedy o zodpovězení výše uvedených dotazů, následně vybereme vhodný postup.

Přeji hezký den.

Lenka Perglová

Mgr. Lenka Perglová
odborný pracovník referátu pro správu a rozvoj Metodického
portálu RVP.CZ
+420 274 022 410
lenka.perglova@nuv.cz
www.rvp.cz

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

9 Nepovinné přílohy

Irelevantní

